

50 de ani de la apariția primului număr 1955-2005

anticipația

Colecția Povestiri Științifico-Fantastice

Premiul Convenției
Europene de SF

572

SUMAR

Roboții de lângă noi	3
Teoria literaturii SF – Robotul	4
Cititorul francez este ahtiat după americanisme	12
Glosar de termeni SF – Fanzin	15
Vânătoarea de ciborgi	16
Turma	19
Septembrie avea treizeci de zile	21
Prea târziu pentru septembrie	35
Viitorul? Atenție!	45
Animal de casă	47
Lecții pentru semenii noștri	48
Răzbunarea lui Pierrot	53
Rată de transfer	61
BD-ul, SF-ul și lumea întreagă	62
CPSF și BD	64
Viitorul a început ieri	66

CASETA REDACȚIEI

CPSF ANTICIPAȚIA - colecția de povestiri SF

www.anticipatia.kogaion.net

Revistă editată de: Fundația SocRaTeE, președinte Alexandru MIRONOV
Asociația Tinerilor Jurnaliști și Protecția Mediului Dolj

Redactor-Șef: Aurel Cărășel (aurel_carasel@yahoo.com)

Redactori: Dodo Niță, Arthur Codrescu, Viorel Pîrligras, Marius Ghergu,
Ion Ilie Iosif, Dan Mihăilescu, Sorin Repanovici

Grafica interior: Marius Ghergu, Marina Nicolaev, Olimp Vărășteanu,
Viorel Pîrligras

Grafica coperta 1 și 2: Dan Mihăilescu

Tehnoredactare: Mihaela Lazăr

Machetare coperte: Octavian Mitrică

Adresa redacției: Str. Anton Cehov nr. 8, cod 011998, sector 1 București

Telefon: 021-22 230 48 / 021-23 132 24 / 021 - 22 276 36

Fax: 021 - 22 276 36

ISSN 1220-8620

ROBOȚII DE LĂNGĂ NOI

Poate că vă întrebați, stimați cititori, de ce un număr de revistă dedicat roboților. Pentru că nu doresc ca această explicație să ocupe prea mult spațiu tipografic, mă mulțumesc să spun doar atât: pentru că există. Da, da, roboții există mai mult ca niciodată în viața noastră și, vrînd-nevrînd, trebuie să le acordăm o parte din prețiosul nostru timp cotidian.

Și nu mă gândesc neapărat la roboții industriali, care construiesc automobile pe bandă-rulantă și nici la cei științifici, care coboară în locul nostru în abisurile oceanului sau vizitează alte planete, ducînd insemnul civilizației noastre acolo. Vorbesc, în primul rînd, despre roboții casnici, cei pe care ne-am obișnuit de vreo două decenii înapoi să-i punem să facă treaba în locul nostru - începînd cu aspiratorul și terminînd cu cuptorul cu microunde. Deși nu au o înfățișare antropomorfă, fac atât de mult parte din viața de zi cu zi, încât nici măcar nu avem curajul să ne imaginăm cum ar arăta căminul fără ei. Asta ca să nu mai vorbim despre

roboții-animale sau roboții-insecte, care tind din ce în ce mai mult să ia locul animalelor de companie.

Cum vor arăta roboții de mâine, existențele artificiale inteligente, și ce vor face pentru noi, stăpânii lor, care pot dispune de ei ca de niște sclavi, doar pentru că au bani să-i cumpere de la magazin? Greu de spus, în clipa asta. Prognozele pe termen lung (de câteva decenii) indică prezența roboților antropomorfi peste tot. Și nu numai a acelor antropomorfi. Despre asta, scriitorii de SF avertizează de peste un secol, de pe vremea când automate în întregime mecanice jucau șah, uimind mapamondul. Unul dintre părinții acestei teme literare, scriitorul francez Villiers de l'Isle Adam, sublinia într-o scrisoare adresată fraților Goncourt: "Dacă *vitoarea Evă* pare numai o simplă ficțiune în clipa când însemnez aceste rînduri către domniile-voastre, ideea de a construi mecanisme care să imite viața umană până în cele mai mici detalii aparține, totuși, ca un blestem, omenirii încă de la începuturile civilizației;

amintiți-vi-l numai pe Heron din Alexandria și *automatele* sale, pe care lumea greacă le-a văzut funcționând...”.

Vă propunem, deci, în acest număr o serie de texte mai vechi, aparținând deceniilor VI-VIII din secolul

XX, care să vă aducă aminte despre cum visau predecesorii noștri la o societate în care roboții, oricât de perfecționați, nu depășesc stadiul de umili servanți ai marelui stăpân care este OMUL.

Teoria literaturii SF

ROBOTUL

de **Aurel CĂRĂȘEL**

Cea mai sintetică și, probabil, una dintre cele mai pertinente definiții ale *personajului robot* a fost formulată de către criticul Fl. Manolescu în a sa “Literatură SF”: “Robotul din literatura SF este un servomecanism, aproape întotdeauna metalic, cu aspect humanoid, realizat de către om.”

Personaj fascinant prin modul în care a fost conceput (reamintind îndeaproape de geneza religioasă a personajului numit om), robotul s-a transformat dintr-un personaj ficțional într-unul real, secolul XX putând fi considerat, în această privință, secolul apariției roboților de mare serie (cu alte cuvinte, a populației de roboți).

a. Etimologia termenului

Cel care a creat denumirea de *robot* a fost scriitorul ceh Karel Capek, care-l utiliza, pentru prima dată, în piesa de teatru “R.U.R.”, publicată în anul 1920. Sensul primar al noii noțiuni era aceea de “muncă grea”, roboții de la Rossum’s Universal Robots fiind structuri metalice cu aspect humanoid, care aveau tocmai rolul de a îndeplini muncile cele mai grele, în locul oamenilor.

Faptul că execută mai bine operațiile de producție decât creatorii lor conduce, în final, la înlocuirea

completă a acestora din câmpul creației, ceea ce determină secătuirea elanului vital, oamenii încetînd să se mai înmulțească. Capek definește astfel nu numai termenul, ci pune și bazele unuia dintre diferendurile cele mai profunde din literatura SF de mai târziu, care-i va ridica de nenumărate ori pe oameni împotriva roboților (a se vedea, în special, ciclul început de romanul “Caveme de oțel” al lui Isaac Asimov).

De la K. Capek încolo, *personajul robot* a căpătat accepțiunea de mașină-creație a geniului uman, care ajunge să-și domine și chiar să-și nimicească demiurgul.

b. Puțină istorie robotică

Stanislaw Lem, autorul celebrei "Ciberiade", o extraordinară epopee trăită de roboții porniți să cucerească Galaxia, este de părere, în mod surprinzător, că "toți roboții din SF sunt ființe cât se poate de neinteresante". Și, tot el, concepe un termen surprinzător pentru a-i nominaliza pe aceia pe care istoria genului i-a desemnat a fi fiind strămoșii acestora - automatele mecanice ale secolelor anterioare. Lem le-a zis *ur-roboți* și denumirea s-a încetățenit în critica de specialitate.

Istoria ur-roboților începe încă din antichitatea greacă, pornind din realitatea tehnică a epocii către literatură, în mod invers decât s-a petrecut în perioada modernă. Primul inventator de roboți, cunoscut datorită însemnărilor rămase de la alții, dar și datorită cărții sale referitoare la construcția roboților ("De Automatis") a fost Heron din Alexandria, care a trăit și creat în secolul al II-lea î.e.n.

Evul Mediu este marcat de personalitatea lui Albert Magnus, constructorul primului robot vorbitor pe care l-a înregistrat istoria. Speriat de "unealta diavolului", cunoscutul fra Toma d'Aquino, o minte iluminată de altfel, a dat ordin ca acesta să fie distrus.

Un moment particular în evoluția creaturii numită robot a fost acela al realizării primului **golem**. L. Weisel antologhează în culegerea de

povestiri populare pragheze o primă legendă despre această creatură: rabinul Low a făcut din argilă un "chip înzestrat cu viață", sub forma unui antropoid uriaș, pe care l-a însuflețit, scriindu-i pe frunte o inscripție stranie, cu caractere ebraice. Destinat inițial apărării creatorilor săi, golemul a început să funcționeze autonom, transformându-se într-o forță oarbă și distructivă.

Golemul revine în literatură câteva secole mai târziu, când Gustav Meyrinck scrie celebrul său "Der Golem" (1915). Deși este obținut printr-un procedeu magic, care ține mai degrabă de alchimie decât de știință, golemul are "toate caracteristicile robotului din literatura SF" (Fl. Manolescu). Altfel spus, poate fi programat, asemenea robotului de mai târziu, în vederea realizării unui anumit tip de activitate, prin aplicarea pe frunte, în dreptul creierului mic, sau sub limbă, a unei formule magice, conținând unul din termenii ebraici sacrosanți (*emeth, aemeth, anmanth*). Pentru a putea fi scos din funcțiune, trebuie să i se distrugă programul, prin ștergerea inscripției. Gestul îl transformă instantaneu într-o masă inertă de pământ (pământ din care a fost modelat inițial).

Istoria ur-roboților se continuă în secolul XIX cu prozele lui Oskar Hoffmann ("Die Automaten"/1814, "Der Sandmann"/1817), cu celebra nuvelă a lui Edgar Allan Poe - "Jucătorul de șah al lui Malzel" (1826), precum și cu povestirile și nuvelele lui Jean Paul și Ludwig Tieck, care creează o serie

de păuși mecanice, apropiate de roboții de mai târziu.

Trecerea la perioada modernă, aceea a roboților cu înfățișare și inteligență umană, este făcută de scriitorul francez Villiers de l'Isle-Adam în romanul "Viitoarea Evă", apărut în anul 1886. Obsedat de neputința comunicării cu superba dar mărginita sa amantă Alicia Clary, lordul Ewald îi comandă celebrului inventator Thomas Alva Edison realizarea unei *andreide*, care să-i semene fizic până la identitate, dar s-o depășească în inteligență și în sensibilitate. Acoperită cu o splendidă carnație artificială, Halady se mișcă și vorbește cu ajutorul electricității și al fonografului. Ea își depășește statutul de simplu automat, în clipa în care în acest adăpost "mecano-electric" își

c. Roboții

Carel Kapek conturează profilul primilor roboți moderni. Deși în întregime metalici, ei seamănă foarte mult cu oamenii, ajungând să aibă chiar și sentimente. Diferențele între ei și ur-roboți constau în două seturi de caracteristici: pe de o parte, perfecțiunea celor dintâi, ajungând până la confuzia dintre om și mașină; pe de alta, credibilitatea tehnică pe care o prezintă aceste creații, în fața cititorilor din ce în ce mai obișnuiți cu produsele de vârf ale științei și tehnicii.

Cel mai cunoscut creator de roboți din secolul XX este, fără îndoială, americanul de origine rusă Isaac

găsește sălaş misterioasa entitate psihică a unei femei căzută într-un profund somn letargic.

Andreida lui l'Isle-Adam reprezintă o interesantă simbioză între o structură mecanică și o entitate psihică, despre care se bănuiește că ar constitui, alături de cea biologică, elementul compozit denumit *om*. Personajul *andreitic* își va continua existența în proza SF a secolului XX (v. "Creierul lui Donovan" de Curt Siodmack). Mai mult decât în cazul roboților, andreizii sunt aproape umani, datorită acestei entități inanalizabile, despre care oamenii de știință nu știu nimic. O dezvoltare extraordinară a temei o vom întâlni în a doua jumătate a secolului XX, în prozele hard-SF și în cele cyberpunk.

Asimov. Idila sa cu roboții a început în 1939, când a publicat povestirea "Robbie", scrisă ca o replică la deja cunoscuta "Eu, robotul", o nuveletă a lui Eando Binder. În urma succesului pe care-l repurtează cu "Robbie", John V. Campbell, redactorul-șef al revistei "Astounding", îi solicită să scrie o continuare cu roboți, concretizată în povestirile "Rațiune" și "Mincinosule", narațiuni care pun bazele celui mai vast imperiu robotic din literatura universală. Cele trei legi ale roboticii, generatoare de conflict narator, s-au născut în urma unor fructuoase discuții cu Campbell, în decembrie 1940, apărând apoi în numărul din luna mai al revistei "Astounding". Conform acestora:

1. *Un robot nu are voie să provoace rău unui om sau să permită, prin inactivitate, să i se aducă daune vreunei ființe omenești.*
2. *Un robot trebuie să asculte ordinul pe care -il dă un om, în afară de cazul în care un astfel de ordin ar contrazice regula 1.*
3. *Un robot trebuie să-și apere propria existență, atâta timp cât această apărare nu intră în contradicție cu regula 1 și 2.*

Spre sfârșitul perioadei de creație, în romanul intitulat "Fundatia renăscută", care va finaliza "Ciclul Fundației", Asimov elaborează și o a patra lege a roboticii, denumită Legea 0, care afirmă că "un robot nu are voie să facă rău omenirii, prin vreo acțiune negativă sau prin inactivitate". Această regulă are chiar prioritate înaintea celorlalte trei, după cum le explică R. Daneel Olivaw prietenilor săi, putând duce chiar la suprimarea parțială sau totală a lor, în cazul în care omenirea s-ar afla în pericol.

Recunoscut oficial drept părinte al unei noi științe, **robotica**, I. Asimov este creatorul unuia dintre cele mai perfecționate tipuri de roboți din literatura SF, *robotul cu creier pozitronic*, foarte asemănător ființei umane atât ca aspect fizic, cât și în privința modului de a raționa.

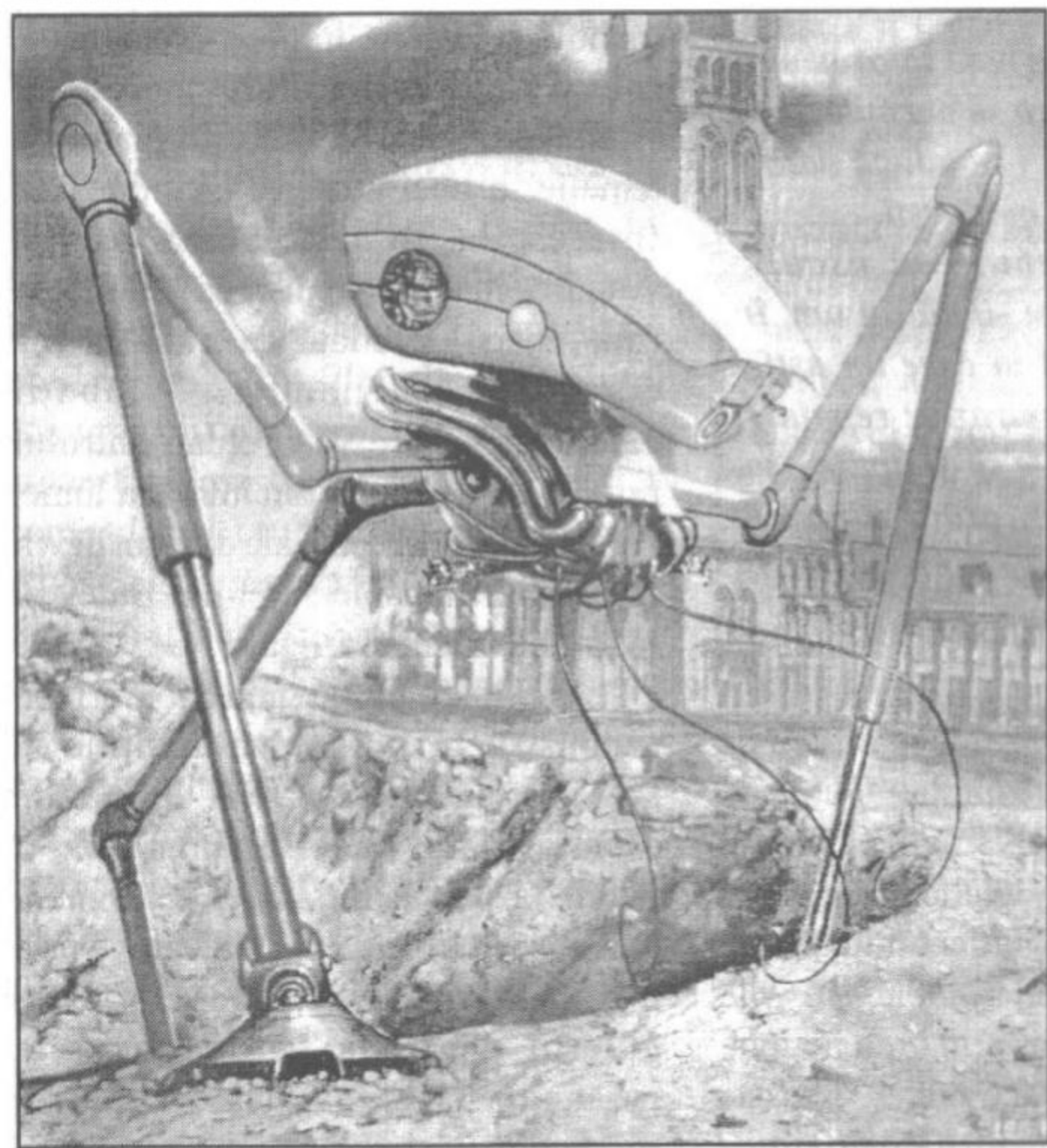
Evident că similitudinea prea mare cu oamenii conduce, *sine qua non*, la acceptarea problemelor de

psihologie umană drept probleme și ale roboților. Pentru marele ciclu al "Fundației", anul 1982 este piatra de temelie a unei noi ere, *era robotică*. În acest an, se naște Susan Calvin, viitoarea mare specialistă în psihologia roboților și, totodată, ia ființă uriașa corporație denumită "Roboții americani", care va prelua controlul producției de roboți din întreaga lume. Personajele principale ale ciclului devin detectivul pământean Elijah Baley și robotul R. Daneel Olivaw.

Tendința spre antropomorfism a constructorilor se va menține în majoritatea operelor SF. Iată, spre exemplificare, ce fel de impresie i-a făcut, la prima întâlnire, R. Daneel Olivaw detectivului pământean: "Purta o cămașă obișnuită, din Textron, cu gulerul descheiat, cu fermoar la cusătură și încrețită la manșetă. *Dar era un spațial*. Era ceva în ținuta lui, în felul de a sta în picioare, în modul de a-și ține capul, în trăsăturile calme și reci ale feței lui mari, cu pomeți proeminenți, în pieptănătura îngrijită a părului scurt și lucios, dat peste cap și fără cărare, care îl deosebea de pământeanul autohton." (s.n.)

Antropomorfismul reprezintă, de fapt, un efect al sentimentului religios generat de actul Creației: dacă Dumnezeu (spune Biblia) l-a creat pe om după chipul și asemănarea Sa, omul, la rândul său, s-a străduit să imite divinitatea, concepând *omul artificial*.

În 1959, Clifford D. Simak reia ideea în romanul "Inginerii Cosmosului":

superioritatea
inteligenței
structurate într-o
astfel de formă
materială (în
confruntarea cu
invadatorii
extragalactici,
oamenii și roboții
ies învingători), iar
pe de altă ne găsim
într-o perioadă
(anul 1959), în
care formele
mecanice de tip
nonuman nu sunt
la îndemâna
tuturor.

Cum ar fi
sunat delicata și
strania poveste de
dragoste a
funcționarului

undeva, la marginea Galaxiei, *inginerii cosmici*, roboți metalici creați de o civilizație umanoidă dispărută, solicită ajutorul terrienilor pentru a face față unei amenințări venind din afara Universului cunoscut. Robotul lui Simak, chiar dacă nu este înzestrat cu creierul pozitronic al lui R. Daneel Olivaw, seamănă destul de mult cu o ființă umană: "Clădit în formă omenească, era la fel de departe de un om pe cât ar fi fost o statuie, căci Inginerul era un om de metal! Funcțiile vitale nu îi erau susținute de o constituție protoplasmatică, ci de una metalică." (2) Pe de o parte, forma umanoidă îl ajută pe scriitor să demonstreze

George Danby, din splendida nuvelă a lui R. F. Young "Septembrie avea treizeci de zile", dacă în locul domnișoarei Jones, androida cu "ochi albaștri și părul ca un răsărit de soare într-o dimineață cețoasă de septembrie", s-ar fi aflat un robot semănând cu o valiză sau, și mai rău, cu un dulap pe roți, înțesat de cablaje și de becuri de control? Andreida lui Young, atât de apropiată și de sensibilitatea ființei umane încât stârnește gelozia Laurei, soția plafonată și materialistă a lui Danby, reprezintă, dintr-o anumită perspectivă, un ideal estetic de neatins, drept pentru care existența sa în

literatura SF contemporană capătă o statuare obiectivă.

Treptat, odată cu evoluția ideilor filozofice despre structurile formei ca matrice eternă a conținutului perisabil, roboții din operele autorilor de SF capătă aspecte din ce în ce mai puțin antropomorfe. Germanul Herbert W. Franke demonstrează o puternică originalitate în romanul "Cușca cu orhidee", publicat în anul 1962. În loc să imagineze o colonizare umană a Galaxiei, autorul își pune personajele să expedieze în spațiu seturi de informații care, odată ajunse într-un context proprice, vor putea să dea naștere la matrice, apte la rândul lor să construiască "celule-robot", care vor recolta informații spre a le trimite pe Terra creatorilor lor. *Celulele-robot...* formele fizice, dar și psihismul noilor creații ale inteligenței artificiale, au din ce în ce mai puțin de a face cu imaginea antropomorfă.

Premiul HUGO, acordat celebrului roman "Rendez-vous cu Rama", publicat în 1973, venea să sublinieze puternica originalitate a autorului său, nu mai puțin faimosul Arthur C. Clarke. Care operă cu o astfel de temă (contactul între civilizații cosmice), cu excepția, poate, a "Solaris"-ului lui S. Lem, s-a bucurat de un mare succes la public, în ciuda faptului că lectorul nu reușește să-i identifice pe extraterestri, nici măcar la nivel vizual. Contactul cu ocupanții navei galactice, avînd diametrul de 40 km, este imposibil, în ciuda unor exploatari in-

tense. Poate că ei nici nu există, după cum sugerează comandantul Norton, iar "Rama" constituie un fel de sondă automată de explorare". Sau, dacă există cumva, atunci hibernează undeva în adâncurile de nepătruns ale colosului de metal, așteptînd semnalul unei treziri, comandată în cine știe ce moment al zborului astronavei.

Singurele "existențe" pe care reușesc să le contacteze pămîntenii sunt un fel de roboți non-umani, cu forme ciudate. Iată cum arată un astfel de *mic monstru*, ce are, aparent, rolul unei limfocite în corpul nostru: "La numai cinci metri depărtare, o creatură asemănătoare unui crab se înfrupta din resturile sărmanei *Libelule*. (...) De la distanța aceea, creatura nu mai părea atît de groaznică. Avea un corp scund și turtit, lung de doi metri și lat de unul, susținut de șase picioare cu câte trei articulații. Jimmy observă că greșise crezînd că se va înfrupta din *Libelulă*; nu se zărea nici urmă de gură. Creatura executa o operațiune precisă de distrugere, folosind cleștii ca foarfeci ca să taie bicicleta în bucățele. Apoi, un șir de manipuloare, semănînd bizar cu niște mînuțe de copil, mutau fragmentele într-o grămăjoară de pe spatele animalului. Dar era însă un animal? Deși aceasta fusese prima impresie a lui Jimmy, acum o reconsidera. Comportamentul creaturii avea un țel bine definit, sugerînd o inteligență destul de avansată."

Este înspăimîntător un asemenea tip de robot? Mai

însământători par, mai degrabă, roboții care imită, în mod simplist, animalele demult dispărute, dintr-o societate umană post-atomică, bântuită de valuri de radiații ucigătoare și de un apăsător sentiment de inutilitate. Romanul lui Ph.K. Dick "Visează androizii oi electrice?" aduce în prim-plan ideea unei lumi de substitute mecanice, care tind să înlocuiască, în sufletele oamenilor, imaginea naturii și sentimentul apartenenței la ea. Mai înspăimântător este faptul că aici, robotul nu mai este creatura artificială care îl ajută pe om în "muncile grele" (*robot*), ci elementul care-l îndepărtează de tot ceea ce a constituit până în acel moment pilonul psihologic al existenței civilizației terestre.

Care este psihologia roboților? Cum gândesc ei raporturile cu oamenii, creatorii lor? Și, mai ales, este capabil acest compozit metalic (cel mai adesea) sau acoperit cu piele și carne sintetică, pus în funcțiune de inevitabilul și inepuizabilul curent electric, să simtă omenește?

În psihologia roboților se specializase, după cum am văzut anterior, doctor Susan Calvin, personajul feminin al lui I. Asimov. Din clipa în care Corporația Roboților Americani o angajează pentru a-și efectua celebrele studii și a interveni, efectiv, în procesul asamblării roboților produși la scară mare, pentru a introduce corecțiile necesare unei mai bune adaptări psihologice la mediul uman, raportul om-robot se modifică substanțial, tinzând să

devină unul de egalitate. Societatea viitorului, sugerează Asimov, nu poate să fie decât una a egalității între creatori și creați, altfel umanitatea riscă să trezească din lungu-i somn pasiuni șovine și rasiste.

După apariția doctorului S. Calvin pe scena robotronicii, acest raport începe să fie studiat în mod științific, pornindu-se de la cele trei legi fundamentale. Până în acest moment, raportările la o posibilă știință despre comportamentul roboților au fost cu totul sporadice și mai mult intuitive. Relația om-robot a fost cea clasică de stăpân-sclav, aptă, conform exprimării lui Fl. Manolescu, "să ofere pretextul unei dezvoltări epice conflictuale, chiar și în cazul în care robotul pare a face figurație, lipsit de personalitate și obedient."

Chiar și sentimente umane dintre cele mai delicate, cum ar fi cel al iubirii, dacă se raportează la un robot, cad sub incidența structurii menționate. Încă andreida Hadaly, construită de Edison la cererea unui milionar englez, lordul Ewald, stă sub această pecete. Fabricată în mod special pentru a fi iubită, Hadaly este condiționată, asemenea golemului, cu care se și aseamănă, din acest punct de vedere, să fie și să rămână o sclavă.

După cum tot sclavă poate fi considerată și domnișoara Jones, învățătoarea concepută de R.F. Young în nuvela "Septembrie avea treizeci de zile", o sclavă aptă pentru orice fel de munci casnice, așa cum îl asigură pe

Danby prospectul pe care i-l înmânează bătrânul negustor: știe să îi învețe carte pe elevii de școală primară, dar se descurcă și cu cei din ciclul gimnazial, știe să gătească, să coasă, să spele vasele și să facă ordine în casă. În plus, după cum descoperă mai târziu Danby, este sensibilă la efluviile iubirii, element care-i conferă, dintr-odată, o extraordinară valoare umană: Danby se hotărăște să facă un efort deosebit, angajându-se într-o a doua slujbă, numai pentru a fi aproape de ea. Nu vă lăsați însă păcăliți de aparențe. El este proprietarul cu drept de viață și de moarte asupra robotului, pe care-l cumpără când simte nevoia de a avea un robot, și-l vinde atunci când se satură de prezența sa.

Dacă roboții simt uman? Posibil. Deși nu au fost creați în acest scop, ceva straniu se întâmplă în intimitatea proceselor lor electromecanice, atunci când elementele exterioare favorizante coincid cu apariția unei excitații sociale neobișnuite, determinându-i să nu mai funcționeze conform programului. Adică normal. Altfel spus, înnebunesc, dacă această noțiune poate fi aplicată în cazul unor mecanisme.

În 1893, Ambrose Bierce îl crea pe Moxon, un jucător de șah automat,

cu înfățișare antropomorfă, în romanul celebru în epocă "Stăpânul lui Moxon". Robotul se alienează treptat, datorită mediului social stresant în care este obligat să funcționeze, fizionomia își modifică trăsăturile, nuanțând ciudatele transformări interioare, până când ajunge să exprime teroarea nebuniei absolute. La un moment dat, în cursul unei partide de rutină, sclavul își strânge stăpânul de gât, fără a-și motiva gestul în vreun fel.

Literatura SF a primei jumătăți a secolului XX este plină de roboți care "înnebunesc" și sfârșesc prin a-și omorî stăpânii sau prin a semăna teroarea în rândul oamenilor. Mai interesant poate să apară însă în cazul în care alienarea îl împinge pe robot să se sinucidă, atunci când realizează că gesturile sale vor provoca rău stăpânului uman. Cazul lui Jander Panell, robotul cu creier pozitronic din romanul lui Asimov "Roboții din zori" (1983), este reprezentativ. Deoarece stăpâna îl obligă să întrețină cu ea relații sexuale atipice, care par să-i provoace un rău fizic, Jander înnebunește, nereușind să iasă din dilema în care-l aruncă Legea a II-a (să asculte dispozițiile omului) și Legea I (să nu provoace rău unei ființe umane). Nebunia îi oferă singura soluție acceptabilă - sinuciderea.

Consemnează CITITORUL FRANCEZ ESTE AHTIAT DUPĂ AMERICANISME...

Laurențiu ANTIM

- declară scriitorul francez Daniel Walther -

** Daniel Walther este un cunoscut scriitor francez de SF. Născut în 1940, la Manster/Alsacia. Face studii de farmacie și de literatură la Universitatea din Saarbrucken (Germania). Este ziarsit și editor. Debut în 1965, cu povestirea "Străinii" (în rev. "Fiction").*

** Cele mai cunoscute proze publicate: Trilogia Swa ("Cartea lui Swa", "Destinul lui Swa", "Legenda lui Swa"), "Dar spațiul... dar timpul", "Apollo XXV", "Orfeu 1985", "Tigrul", "O ieșire la iarbă verde în anul 1984", "Irisul de Persia", "Noaptea marelui șarpe".*

Rep.: -D-le Daniel Walther, știu din sursă sigură că România nu vă este tocmai necunoscută.

DW: -România... Cum să vă spun? L-am cunoscut destul de bine pe Vladimir Colin și, prin el, implicit și țara

sa natală. Colin a fost un om extraordinar. Întrețineam o corespondență destul de activă. El îmi trimitea tot ceea ce considera a fi ilustrativ, d.p.d.v. spiritual, pentru România - volume de versuri, nuvele, romane. Tot ceea ce reușea să treacă de cenzura politică și să fie publicat. Evident, ceea ce timpul îi permitea să-mi traducă, traducea; ce nu, rezuma. Mulțumită lui, am cunoscut bine literatura română a anilor '75-'90. Mi-au plăcut poeți ca Marin Sorescu și Nichita Stănescu. Dar și proza lui Mihai Grănescu. Acum, legătura cu România și cultura ei s-a întrerupt. Vreau să sper că nu efinitiv.

Rep.: -Sunteți unul dintre cei mai cunoscuți autori europeni de SF contemporani. Cum se prezintă fenomenul SF în acea parte a Europei?

DW: -Dacă este să vorbim despre ceea ce în America se cheamă *fandom*, atunci nu sunt prea multe de spus. La noi, structura de acest tip s-a autodesființat de multă vreme. Cluburile de SF existau încă acum vreo două

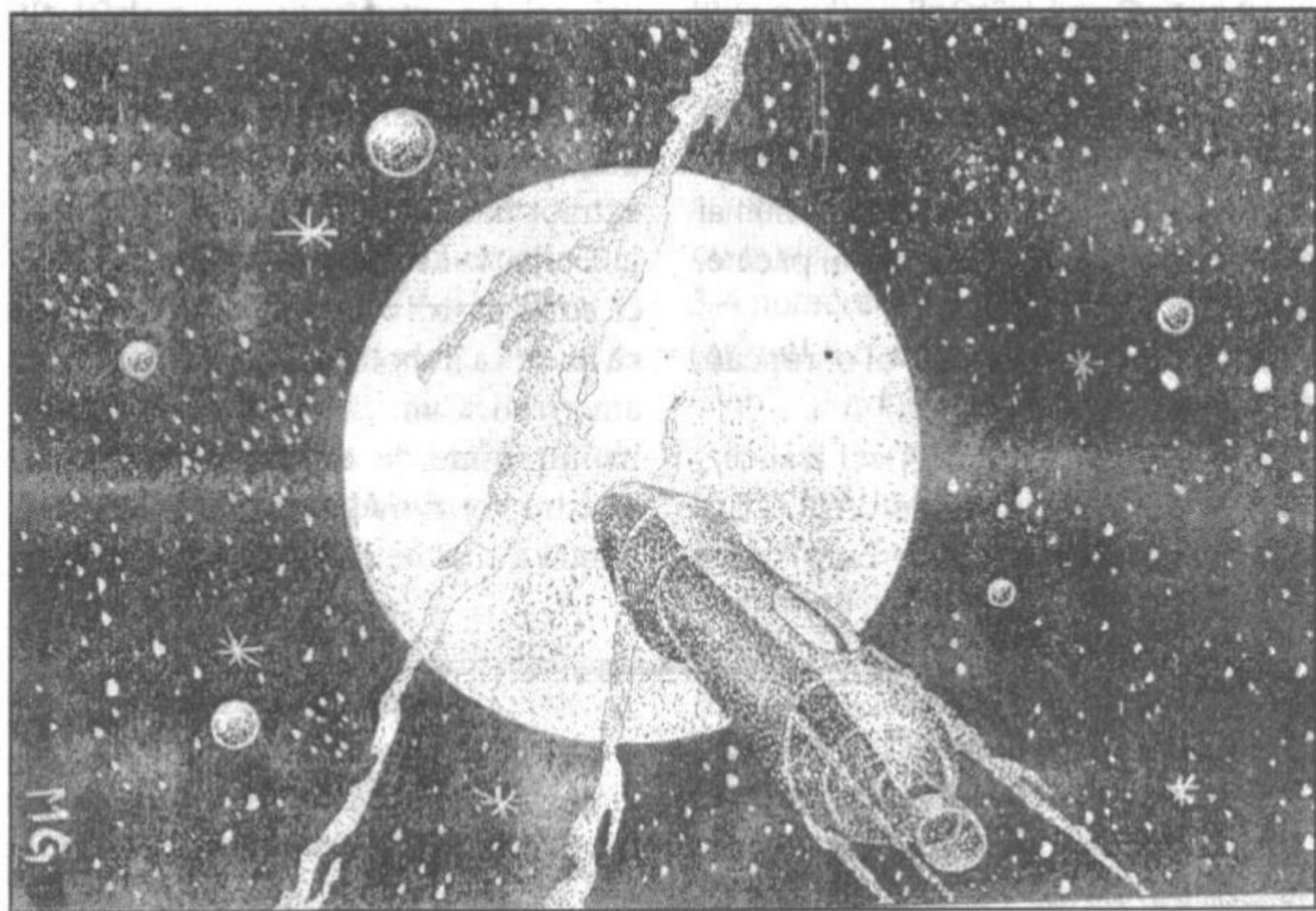
decenii. Dar, în prezent, s-a terminat și cu ele. Totul este strict o problemă de bani.

Rep.: -Ca peste tot. Dar, dincolo de fani, de dragostea lor pentru această literatură a viitorului, de filmele de gen din ce în ce mai numeroase, în Franța se afirmase o presă destul de puternică în domeniu. Reviste ca "Galaxy" sau "Antares" aveau tiraje de 20-30.000 de exemplare, considerate mari chiar și pentru o țară ca a dumneavoastră. Ce s-a întâmplat cu ele?

DW: -Asta a fost. Vorbim de ele la timpul trecut. Acum totul nu este decât o superbă ruină. Nu mai avem nici fani, nici reviste, iar de fanzine să nu mai vorbim. Filmul SF francez este ca și inexistent. Două capitole ne mai

aparțin și pot să spun că suntem "tari" în privința lor: critica și traducerile. La capitolul traduceri, s-ar putea să fim chiar cei mai tari de pe continent. Nu am cunoștință să existe în Europa o altă națiune, care să fi tradus atât de mult. Mă gândesc, în primul rând, la acea "Grande Collection de la Science Fiction"... Fără îndoială, cei mai traduși sunt scriitorii anglo-saxoni și cei americani. Asistăm la o adevărată invazie a SF-ului american pe piața franceză. Acesta este motivul principal care a determinat scăderea producției literaturii originale, precum și declinul genului la noi.

Rep.: -Franța a dat culturii universale nume mari în domeniu: Verne, Klein, Sadoul, Vian, Brussolo... Cum se manifestă ei în fața acestei invazii? Cum reacționează cititorul francez?

DW: -Cititorul francez este ahtiat după americanisme, după stilul lor plin de vivacitate, de acțiune, de suspans. Nu mai are timp pentru dedesubturile filozofice ale prozei autentice. Oricum, filozofia este o treabă grea, iar proza unui Gerard Klein nu se poate citi pe plajă sau în tren. În ceea ce-i privește pe autori, situația lor este de-a dreptul disperată. Vă puteți închipui că un scriitor atât de cunoscut cum este Klein, pentru că tot am amintit de el, nu mai poate să se întrețină din scris, adică nu mai poate să rămână un profesionist și, ca să nu moară de foame, a trebuit să revină la meseria de bază, aceea de economist? Acesta este tragicul adevăr: francezii nu-și mai citesc conaționalii. Dar nici alți autori europeni nu cunosc în Franța o soartă mai bună. Cazul lui Colin mi se pare elocvent. Pentru a-i putea publica o antologie sub 100 de pagini am fost nevoit să apelez la niște cunoștințe belgiene. Și totul pentru un tiraj de numai 1000 de exemplare. Asta e, din păcate, situația.

Rep.: -Despre SF-ul european, în general, ce părere aveți?

DW: -La fel ca și cel francez, trece printr-o perioadă de criză. Care încă nu-mi pot imagina cum se va

termina. Culmea este că, la nivel suprastatal, SF-ul a început să se organizeze și să funcționeze ca o structură coerentă. Mă refer, în primul rând, la Congresele Europene de gen, care reușesc să îi adune pe iubitorii de gen de pe întregul continent. La unul dintre ele, am avansat ideea unei reviste multinaționale, care să fie traduse în tot atâtea limbi câți redactori va fi avînd. În felul acesta, i se va asigura, sper, o deschidere cu adevărat europeană. Este un mai vechi vis al meu.

Rep.: -SF-ul din estul Europei vă spune ceva?

DW: -Sigur că da, altfel nu aminteam de Vladimir Colin. SF-ul din est va prinde foarte tare, într-un timp destul de scurt, cred eu, într-o Europă care caută continuu senzații noi. Oricum, voi, cei din est, gândiți puțin altfel. Și aveți marii voștri scriitori, care, iată, treptat, devin și ai noștri. Mă refer la Stanislaw Lem, la frații aceia nebuni și extraordinari Arkadi și Boris Strugațki, la Colin, la Liuben Dilov. Vrea să cred că se va păstra original până la capăt și că nu se va îmbolnăvi și el de sindromul american. Cumva, totuși, nu va scăpa în întregime de el, deoarece textele voastre vor fi traduse în limba engleză pentru a fi citite în Europa de mâine.

Denumirea de **fanzin**, provenită din cuvintele englezești "fans magazine" (revistă a fanilor), desemnează o publicație cu o periodicitate variabilă și cu o viață efemeră, având un tiraj mediu de 100 - 150 de exemplare.

Fanzinele nu se pot procura, asemenea revistelor obișnuite, prin rețelele de difuzare a presei sau prin vânzătorii volanți, ci numai pe bază de abonament sau prin cumpărare direct de la sursă (cenaclu sau asociație), de către membrii acestora sau ai altor organizații de profil din alte zone ale țării sau din străinătate.

În general, **fanzinele** se pot clasifica în două categorii:

- *minireviste*, care conțin povestiri ale debutanților din cenaclu (și nu numai), traduceri, informații despre evenimente importante din viața fandomului autohton și internațional, pagini de critică și de teorie literară, grafică, umor, integrale și careuri cu profil SF, F & I, horror etc;
- *publicații cu specializare* pe un anumit profil: bandă desenată, film, literatură horror & SF, critică și teorie literară etc.

Fanzinul poate fi editat de un cenaclu (asociație), de o editură sau de o persoană particulară. Rar, el poate avea și circulație internațională (vezi "Shard of Babel"). Principala sa

FANZIN

trăsătură este *amatorismul*: ca publicație, nu dorește obținerea de profituri, ci numai promovarea de nume noi pe tărâmul literaturii, graficii și criticii.

Până în 1989, majoritatea publicațiilor periodice de tip S.F. din România au fost de tip **fanzin**: "Omicron" (Craiova), "Paradox", "Helion" și "Biblioteca NOVA" (Timișoara), "Solaris" (București), "Atlantida" (Cernavoda), "Atlantis" (Reșița), "Lumi paralele" (Galați) ș.a.

După 1990, datorită numărului impresionant de cenacluri apărute peste noapte (peste 80) și înlăturării restricțiilor de publicare, impuse de fosta cenzură comunistă, a avut loc o adevărată explozie de astfel de publicații, cu o viață scurtă și foarte scurtă (între 3-4 numere și cel mult 10): "Pronitron" (primul fanzin de după 1989), "Sigma Club", (primul fanzin în engleză), "Nova 5,5" și "Sfeno++" (Galați), "Brain-Brant" (Brașov), "Aergistal" (Cluj-Napoca), "Sfinx" (Târgoviște), "Cronaut" și "Vladimir Colin's Newsletter" (Oțelu-Roșu), "Katharsis" (Ploiești), "Pyyrrat", "News Letter SF", "Quadrant", "SF-NET" și "String" (București), "Nebuloasa 15" (Focșani), "Sigma" (Piatra-Neamț), "Omicron Supliment" (Craiova), "Super

Nova”(Iași), “Hypnopedia”(Brăila), “A cincea dimensiune” (Botoșani), “Aergistal”(Cluj), “Alternativ SF”(Iași), “Andromeda Fiction” (Constanța), “Astronautica” (Slatina), “Babel” (Timișoara), “Călăuza” (Satu Mare), “Clepsidra” (Bacău), “Copernic”

(Brăila), “Cyberpunk” (București), “Hypnopedia” (Brăila), “Katharsis” (Ploiești), “Nebuloasa 15” (Focșani), “Pentagrama” (Cluj), “Planetar” (București), “Pozitronic” (Buzău), “Quazin” (Iași), “Rendez-vous” (Sibiu), “SF Net” (1998).

Short - short story

de **Arthur CODRESCU**

VÂNATOAREA DE CIBORGI

Duncan Peebles își trase mai aproape sacul din plastoid negru și inelul pe care stăteau înșirate vârfulurile de găurit. Chipul plin de riduri adânci era unul absolut comun și numai mustața groasă, grizonată, îi îndulcea cât de cât trăsăturile. Măinile noduroase aveau pielea întunecată și crăpată la încheieturi, din cauza radiațiilor Mega.

Pe cosmoportul din Doosa ploua cu praf. Nori uriași, învâртеjiți sălbatic către sfera albastră a Terrei de coborârile și plecările navetelor militare, îmbâcseau atmosfera extrem de rarefiată a văii Lampedusa, la capătul de nord al căreia se găseau instalațiile portuare.

Pretutindeni plouă cu praf, se strâmbă el, netezindu-și cu un gest reflex mustățile. Asta pentru că Selena era, probabil, corpul ceresc cu cel mai mult praf cosmic din întregul Sistem. Nici chiar pe Deimos, cel atât de îmbucățit de cratere, încât...

-S-ar zice că te ascunzi de cineva, așa ocheade arunci în jur! râse copilul cel blond și împunse cu degetul în dozier. Țsta ce naiba ar putea să fie?

Câțiva pași mai departe, o femeie tânără, dar ofilită și un bărbat slăbănog, cu fața mâncată aproape complet de o ciupercă *anasalles*, scotoceau prin niște valize burduhănoase, fără să le acorde nici un fel de atenție. Familia... își spuse

Peebles, înghițind un nod de ușurare. Au crezut că or să facă avere aici, iar acum sunt obligați s-o șteargă încă și mai săraci decât atunci când au semnat blestematul de contract.

Lângă ușa masivă, un bărbat îmbrăcat în costum de prospector izbea nervos într-un automat de cafea blocat. Peebles înghiți din nou, de astă-dată în sec. Și eu aș bea măcar o înghițitură, se văicări el în gând. O înghițitură, Doamne-Dumnezeule, n-am mai băut o cafea de când am părăsit craterul Hipparc. Adică de 34 de ore și...

-Ăsta? se trezi din visare. Un dozier. Știi ce-i aia? Îi introduci în fantă un vârf ca ăsta. Sau ca ăsta... apeși aici și gata cu stânca. O fisurează toată și o transformă în pulbere. Ultrasunete, pricepi? Ultrasunete și vibrații, asta e.

-Aha! făcu puștiul și își vârî degetul mare în nas. Ești prospector, nu?

-Ce știi tu despre prospectori?! se miră Peebles, frecându-și pielea aspră a mâinilor de marginea sacului. Ai mai văzut din ăștia pe aici?

-Ah, nu, nu pe aici. Se învârteau cu zecile pe la Centru, după comenzi. Tata se mira că nu moare nici unul de foame. Probabil că rodeau stânci.

-Mda, bună glumă! râse Peebles într-un dinte. Stâncile de pe Selena trebuie că au o valoare nutritivă mai mare decât cele din restul Sistemului.

Îi privi încă o dată, cu atenție, pe cei doi cum se chinuiau printre mormanele de buleandre. Bărbatul de

la automat se lăsase păgubaș și se trântise pe unul din fotoliile gonflabile. În stânga peretelui transparent, obrazul azuriu, puțin puhăvit, al Pământului se forța să intre complet în cadru, desenând umbre palide pe podea.

-Aici nu moare nimeni, băiete. Cu excepția prospectorilor și a funcționarilor, Luna e populată numai cu mineri-ciborgi. Cu sclavi, adică.

-Și militarii sunt oameni! ripostă puștiul, trăgând de inel. Acesta se izbi de podea și scoase un sunet melodios. Am câțiva veri care sunt în trupele UNTA și pot să jur că au rămas oameni.

-Și ei, într-adevăr, oftă bătrânul. Acum, du-te la ai tăi, să nu se îngrijoreze.

-Au alte treburi, nu stau în loc de mine.

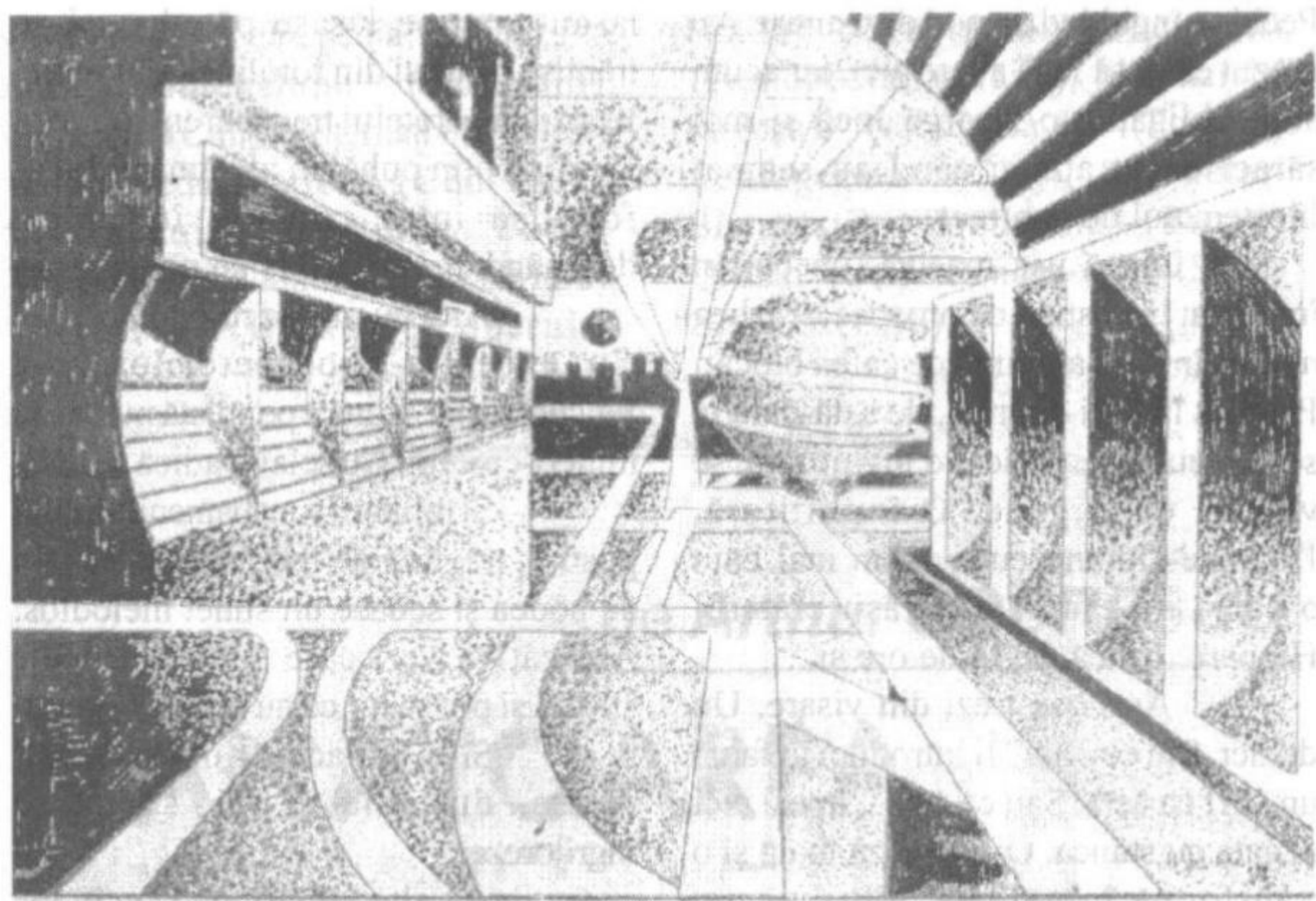
Peebles oftă. Puștiul devenea agasant, dar nu avea unde să se refugieze.

-În regulă, poți să rămâi. La urma-urmei, cosmoportul e pentru toți.

-Te întorci pe Terra?

-Viața a devenit cam grea pe aici, dădu din cap Peebles. Cred că Terra nu e încă de nasul meu. Acolo sunt Corporațiile, iar eu am statut de *independent*. Cred, mai degrabă, c-o să-mi încerc norocul pe Titan. O să închiriez vreo rablă de schooner și o să plec în prospecție. Am auzit că, dacă descoperi vreo cascadă de argon sau de kripton înghețat, nu mai nici o problemă până la sfârșitul vieții. Poate să am acolo norocul care mi-a lipsit aici.

-Aha, dădu celălalt din cap și

își frecă bărbia cu pumnul. Zău că mi-ar plăcea să te însoțesc. Îmi și închipui cum trebuie să sclipească un lac de neon sub inelele lui Saturn. Din păcate, sunt minor și trebuie să mă întorc acasă. Cu dumnealor.

-Din păcate, se arată de acord bătrânul. Eu, unul, te-aș lua, să știi. La vârsta mea, un flăcău agil ca tine ar fi un sprijin extraordinar. Știi cum face un schooner în plină furtună magnetică...?

O trombă de praf plesni pe suprafața peretelui și Duncan Peebles o resimți până în fundul gâtulejului. Numai de-ar veni la timp cursa! se gândi îngrijorat.

Deși nu se zăreau alți călători în sala de așteptare și nici în burta coridoarelor transparente, în fundul minții îi stăruia vag un sentiment de

amenințare.

-Ai auzit ceva despre roboții ăia care-au întins-o de la mina Hipparc?

Își mușcă buza de sus, străduindu-se să nu geamă. Avusese dreptate să se teamă. *De ce oare fuseseră astfel construiți încât, deși semănau identic cu oamenii ca structură fizică și psihică, erau programați să nu poată denatura adevărul în nici o împrejurare, asemenea lor?*

-Da, spuse încet și sfera albastră i se păru mai îndepărtată ca niciodată. Sigur că am auzit, de vreme ce sunt chiar unul dintre ei.

Băiatul îl privi lung, apoi își trecu o mână prin păr.

-Încerci să mă duci, nu? Ai mirosit că sunt angajat al UNTA și vrei

să economisești banii pentru bilet? Nu, nenică, nu o să călătorești spre Terra pe banii armatei, dacă asta ți-a trecut prin minte, pentru vreo clipă.

Se ridică în picioare și Peebles observă cu coada ochiului că bărbatul și femeia își încheiaseră brusc activitatea și priveau în direcția lor. Prospectorul sărise din fotoliu, cu mâna dreaptă vârată adânc în buzunarul șalopetei.

-În regulă, băieți, nu-i nici asta. Să încercăm la spațioportul din Oregon, s-ar putea să fi făcut rost de vreo uniformă a Marinei. M-am săturat căutând, seria asta afurisită de semibioți e așa de bine realizată, încât numai flerul te poate ghida pentru a-i deosebi de noi.

Short - short story

TURMA

S cărpinîndu-și ușor urechea dreaptă, Esodut închise carcasa dispozitivului de pe bancul de lucru și, satisfăcut, își întinse trupul deșirat.

-Vă arăt eu vouă! mormăi, îndreptîndu-se spre oglindă.

Încercă să reziste câtva timp în fața obiectului, dar cum nu voința era punctul lui forte, începu să-și încordeze mușchii faciali, imitîndu-l pe tipul de la

Flerul și cele câteva comenzi genetice, pe care nu pot să le depășească.

Se răsuci către el și-i întinse mâna.

-Locotenent Gervis, secția Psionică. Îmi pare rău că te-am necăjit.

Peebles dădu din cap. Un copil...! Cine și-ar fi închipuit?

-Zău că nu am glumit, atunci când ți-am spus că te-aș însoți pe Titan! M-am săturat până-n gât de rahatul ăsta de meserie!

Își vârî iar degetul în nas și porni către tunelul de serviciu, însoțit la distanță de ceilalți trei.

Peebles oftă și clătină din cap: logica asta umană imposibilă! Dacă nici măcar adevărul nu-l crezuseră!

de Cristian CASSIAN

Centrul pentru Repartizarea Absolvenților:

-Tinere, pentru specialitatea dumitale nu există în momentul de față decât un post - cel de la Institutul pentru Cercetarea și înmulțirea ciber-oilor de pe Saturn. Acolo, vei încerca să ajuți știința să înmulțească aceste animale simpatice prin clonare dirijată.

-Ce vină am eu?! întrebă Esodut, realizînd că salariul părinților săi pe tot anul, plus economiile de-o viață ale bunicilor nu l-ar fi convins pe birocrat

să-i schimbe repartiția. Vă arăt eu vou! amenință cu pumnul către oglindă.

Lămurindu-se repede că prin inginerie genetică n-ar fi reușit să sporească prea repede numărul oilor coloniei, Esodut se specializase într-o nouă ramură a roboticii viului - cibergenetica, și reușise, după mai multe nopți nedormite, să creeze o jucărie cibernetică revoluționară, care spera din toată inima că îl va ajuta să părăsească actualul loc de muncă de la Institut. Pentru că, pur și simplu, URA OILE!!!

Era vorba despre un dispozitiv cibergenetic care, amplasat în corpul animalului, lângă o cavitate internă cu rol de rezonator, accelera activitatea glandelor sexuale ale acestuia, astfel încât, cu un apetit demn de invidiat, oițele și berbecuții aveau să prolifereze într-un ritm senzațional.

În plus, drăcovenia moleculară acționa asupra materialului genetic al purtătorului, multiplicându-se la toți urmașii săi.

-Sunt un geniu! se autogratulă Esodut și scoase limba la imaginea din oglindă. Dumnezeu oilor-robot, cu înmulțire pe bandă rulantă...

Părăsi locul de lângă perete și, din doi pași, ajunse în dreptul bancului de lucru, unde-l aștepta un detector HE-DE (high-detection). Dacă-l apropiai la câteva zeci de centimetri de unul din dispozitivele cibergenetice de pe rafturi, începea să piuie îndrăcit. Pentru a nu speria cu el blândețele animale cărora le fusese destinat, îl modelase sub forma unui miel.

-Ai grijă cum umbli pe aici! țipă îngrozit Esodut către tânăra și atrăgătoarea asistentă ce se apropia de bancuri cu peria de curățenie.

Și înhăță speriat cele două dispozitive pe care tocmai le terminase de construit.

-Vai, ce mielulel simpatic! exclamă deodată asistenta, oprindu-se în fața animalului cibernetice, după care îl strânse protectoare la piept. Când ajunsese la distanța optimă față de coastele femeii, acesta începu să piuie slab.

Sperietura asistentei a trecut destul de repede, însă nici un psihiatru nu a reușit să explice ce i s-a întâmplat lui Esodut după aceea și nici să-l facă să se oprească din behăit.

AVEA TREIZECI DE ZILE

Sclavi docili, gata să îndeplinească cele mai extravagante dorințe ale stăpânilor lor, roboții din povestirile cu roboți (când au înfățișare omenească, se-nțelege) sunt, în general, numai de genul masculin. Ce se întâmplă, însă, când robotul este de genul feminin și este fată-în-casă, iar stăpânul este un om? De la celebra Helen O'Loy, imaginată de Lester Del Ray, încoace, Robert F. Young a dat cel mai micător răspuns literar. Prin melancolia și sensibilitatea care tanspar din text, nuvela de față caracterizează, în bună măsură, întreaga creație a scriitorului care, fără a fi una din marile "vedete" ale literaturii americane, este totuși un scriitor foarte citit și foarte apreciat de marele public.

Pe afișul din vitrină stătea scris: ÎNVĂȚĂTOARE DE VÂNZARE, FOARTE IEFTIN. Și cu litere mai mici: Știe să gătească, să coasă și se pricepe și la gospodărie.

O învățătoare! - asta îl făcu pe Danby să-și aduă aminte de băncile de

școală, de radiere și de frunzele de toamnă; de cărți, de visuri și de râsete. Proprietarul magazinului de vechituri o îmbrăcase într-o rochie viu colorată și o încălțase în niște sandale mici, roșii, și acum stătea în cutia ei verticală din vitrină, o păpușă în mărime naturală, așteptând ca cineva să-i dea viață.

Danby încercă să-și continue drumul de-a lungul străzii primăvăratice, spre parcare unde-și ținea Baby-Buick-ul. Poate că Laura îi comandase deja cina și-l aștepta la masă, furioasă de întârziere. Dar rămase pe loc, înalt și slab, încă tânăr, cu o undă de regret în ochii lui căprui, melancolici, și cu fața blândă ce-i dădea un aer de sfiiciune.

Îl neliniștea starea aceea de inerție. Trecuse de atâtea ori prin fața magazinului, în drumul de la parcare la birou și înapoi, de la parcare la birou, dar acum era pentru prima dată când se oprise și-și aruncase privirea în vitrină. Dar nu era acum, tot pentru prima oară, când vitrina conținea ceva ce-i dorea el?

Danby încercă să-și răspundă la această întrebare: chiar își dorea o învățătoare? Greu de spus. Dar Laura

sigur avea nevoie de cineva care s-o ajute la gospodărie și nu-și putea permite o servitoare-robot, iar Billy sigur putea primi niște lecții în plus, pe lângă cele de la televizor, pentru noile seturi de teste ce aveau să vină, și...

Și... și părul ei îl duse cu gândul la lumina soarelui de septembrie, iar fața ei era ca o zi de septembrie. Îl învălui o ceață ușoară de septembrie și, deodată, inerția îl părăsi și începu să meargă, dar nu în direcția în care intenționase...

-Cât costă învățătoarea din vitrină? întrebă el.

Vechituri de toate felurile erau împrăștiate peste tot în magazin. Proprietarul era un omuleț bătrân, cu părul alb și stufos și ochi strălucitori. Zâmbi la întrebarea lui Danby.

-Vă place, domnule? Este foarte drăguță.

Danby simți că-i ard obrazii.

-Cât costă? repetă el.

-49,95, plus sau minus 5 dolari lada.

Lui Danby nu-i venea să creadă. Erau atât de rare aceste învățătoare, încât prețurile ar fi trebuit să crească, nu să scadă. Și, totuși, cu nici măcar un an în urmă, când avusese de gând să cumpere o învățătoare recondiționată, pentru clasa a treia, ca să-l ajute pe Billy la lecțiile de la teleșcoală, cea mai ieftină pe care o găsisse depășea cu mult 100 de dolari. Ar fi putut s-o cumpere chiar și la acel preț, dacă Laura nu l-ar fi dus atâta cu vorba. Laura nu urmase niciodată o școală adevărată și nu putea înțelege.

Dar la prețul acesta! Și putea și să coasă, și să gătească! Mai mult ca sigur că, de data asta, Laura n-avea să-l mai ducă cu vorba. Absolut sigur n-o va face, dacă nu-i va da el vreo șansă.

-E... E în condiții bune?

Fața proprietarului se întristă.

-Vai, domnule, dar a fost controlată în amănunțime! Bateriile și motorul sunt noi și de calitate foarte bună. Benzile mai țin încă 10 ani de aici încolo și probabil că băncile ei de memorie vor dura o veșnicie. Stați puțin, să v-o aduc aici și să vă fac o demonstrație.

Lada avea niște roțițe, cu toate acestea era destul de greu de manevrat. Danby îl ajută pe bătrân s-o dea jos din vitrină și s-o ducă în magazin. O așezară lângă ușă, unde lumina era mai bună. Bătrânul se dădu înapoi un pas și o privi admirativ.

-Poate că-s eu de modă veche, dar părerea mea este că teleprofesoarele n-o să se compare niciodată cu cele adevărate. Nu-i așa că ați urmat o școală adevărată?

Danby dădu din cap.

-Mă gândeam eu. E ciudat, dar vă ghicesc pe toți.

-Pune-o în funcțiune, te rog.

Butonul de pornire era mic, ascuns în spatele lobului urechii stângi. Proprietarul băjbâi puțin până îl găsi. Se auzi un mic păcănit, urmat de un zgomot surd, destul de greu de perceput, ca torsul unei pisici. Apoi obrazii prinseră culoare, pieptul începu să se ridice, să coboare; ochii albaștri se deschiseră...

Danby își înfipse unghiile în palme.

-Fă-o să spună ceva.

-Răspunde aproape la orice, domnule, zise bătrânul. La cuvinte, la situații, la scene... Dacă vă hotărâți s-o cumpărați și n-o să fiți mulțumit de ea, aduceți-o înapoi și voi fi bucuros să vă restitui banii. Se întoarse din nou către chipul din ladă. Cum te cheamă?

-Domnișoara Jones.

Vocea ei era ca o adiere de septembrie.

-Cu ce te ocupi?

-Mă ocup, în mod deosebit de clasa a patra, dar fac față și claselor întâi, a doua, a treia, a cincea, a șasea, a șaptea și a opta. Stăpânesc foarte bine literatura, filozofia, istoria religiilor... De asemenea, sunt expertă în treburile gospodăriei, sunt bucătăreasă calificată și pot să îndeplinesc sarcini simple, cum ar fi cârpitul ciorapilor, cusutul nasturilor și cârpitul rupturilor sau al găurilor din haine.

-Aștia bagă tot felul de chestii în ultimele lor modele, spuse bătrânul încet către Danby. Când și-au dat seama că teleșcoala își consolidează pozițiile, au încercat tot ce le-a stat în putință ca să lovească în Companiile Cerealiere. Dar n-au rezolvat nimic.

Se întoarse din nou către cutie:

-Ieși afară, domnișoară Jones. Arată-ne cât de frumos știi să mergi...

Ea înconjură o dată camera întunecoasă, în rochia ei ca o ploaie veselă de culori și cu sandalele mici, strălucind pe podeaua prăfuită. Apoi se

întoarse și se opri, în așteptare, lângă ușă.

Danby își găsi cu greu cuvintele.

-Bine, vorbi el, într-un târziu. Pune-o înapoi în cutie. Am s-o cumpăr.

*

-Ai adus ceva pentru mine, tată? strigă Billy. Ceva pentru mine?

-Desigur! răspunse Danby, împingând lada pe alee și ridicând-o pe mica verandă din fața casei. Pentru tine și pentru mama.

-Vezi numai să fie ceva bun! se auzi din prag vocea amenințătoare a Laurei, care stătea cu mâinile încrucișate pe piept. Mâncarea s-a răcit de tot...

-Poți s-o încălzești, spuse Danby. Ia privește, Billy!

Trecu lada peste prag, respirând din greu, și o împinse în antreu, iar de acolo în sufragerie. Pe ecranul de 120 de grade al televizorului, un vânzător ambulant, îmbrăcat într-o jachetă roșie, făcea o reclamă gălgioasă noului tip de mașină Linconette decapotabilă.

-Fii atent la carpetă! exclamă Laura.

-Nu te enerva, n-o să fac nimic, o potoli Danby. Și mai închideți odată televizorul ăla, să ne putem și noi înțelege ca oamenii.

-Îl închid eu, tată.

Cu pașii lui de copil de nouă ani, Billy străbătu camera și-l întrerupse pe vânzător, cu jacheta lui roșie cu tot.

Simțind respirația Laurei în ceafă, Danby se fâstâci puțin, când fu să scoată capacul lăzii.

-O învățătoare! Laura rămase ca trăznită în fața cutiei deschise. Ce-ai ales și tu dintre toate lucrurile pe care un bărbat le poate aduce unei soții! O învățătoare!

-Nu e numai o simplă învățătoare, ripostă Danby. Știe să gătească, să coasă, știe... Știe să facă aproape orice. Întotdeauna ai spus că ai nevoie de o servitoare. Ei bine, iat-o! Și-l poate ajuta și pe Billy la lecțiile lui de teleșcoală.

-Cât a costat?

Pentru prima oară Danby observă că soția lui avea o față foarte îngustă.

-49,95\$.

-49,95? George, ești nebun? De atâta timp strâng abni, ca să ne cumpărăm o mașină nouă, o Cadillac, și tu îi arunci pe o învățătoare veche și stricată? Ce știe ea despre teleeducație? Doamne, da-i rămasă în urmă cu 50 de ani!

-Nu vreau să mă ajute la lecții, mormăi Billy, aruncînd o privire sălbatică în direcția lăzii. Teleprofesoara mea mi-a spus că învățătoarele astea vechi și androide nu-s bune de nimic. Și... și ne mai și bat!

-Nu este adevărat, răspuse Danby. Eu ar fi trebuit să știu, pentru că am fost la o școală până în clasa a opta. Se întoarse spre Laura. Nu este nici stricată și nici rămasă în urmă cu 50 de ani. Și știe mai mult despre

adevărata educație decât vor ști vreodată teleprofesorii voștri. Și, cum am mai spus, știe să gătească, știe să coasă...

-Bine, atunci spune-i să ne încălzească mâncarea.

-O să-i spun!

Își băgă mâna în cutie și apăsă butonul de contact și, când se deschiseră ochii albaștri, spuse:

-Vino cu mine, domnișoară Jones.

Apoi o conduse în bucătărie. Îl încânta felul în care ea îi urma instrucțiunile: pe care buton să apese, ce manetă să ridice sau să coboare, ce indicatoare să fixeze și la care cifre. Cina dispăru de pe masă într-o secundă și apăru din nou într-o clipire, caldă, aburindă și ademenitoare. Laura se îmblânzi.

-Mă rog, mormăi ea.

-Cred și eu "mă rog"! spuse Danby. Ți-am spus că știe să gătească, nu-i așa? Acum nu mai ai de ce să te plângi de unghii rupte și de nasturi rupți și...

-Perfect, George, nu mai insista atât.

Fața îi era din nou normală, deși părea prea slabă, dar asta făcea parte din drăgălășenia ei; fața, ochii negri și aprinși și gura atât de perfect conturată. Pieptul i se ridicase din nou și arăta superb în neglijeeul acela purpuriu, cu fire de aur. Danby se gândi că ar fi putut face o alegere și mai rea. Îi ridică bărbia cu un deget și o sărută.

-Gata, gata, hai să mâncăm,

spuse el.

Fără să vrea, uitase de Billy. Ridicându-și privirea din farfurie, îl văzu stînd în prag, fixînd-o furios pe domnișoara Jones, care era ocupată cu fiertul cafelei.

-N-o să mă bată? spuse el, răspunzînd privirii lui Danby.

Acesta rîse. Se simțea mai bine acum, când jumătate din bătălie era câștigată. De cealaltă jumătate avea să aibă el grijă mai târziu.

-Bineînțeles că n-o să te bată, răspunse el. Hai la masă și mănîncă, așa, ca un băiat cuminte.

-Da, interveni și Laura, grăbește-te. Urmează "Romeo și Julieta" la *Ora Western-ului* și nu vreau să pierd nici un minut.

Billy se resemnă.

-Of, bine!

Dar când intră în bucătărie, ca să se așeze la masă, o ocoli cu grijă pe domnișoara Jones.

Romeo Montague își răsuci o țigară cu degete îndemînatice, o puse între buzele umbrite de sombrero și o aprinse cu un chibrit de bucătărie. Apoi își îndreptă calul bălan în josul dealului luminat de lună spre ferma Capuleților.

"Cred că s-ar face să fiu mai atent, monologă el. Păstoriiăștia afurisiți de Capuleți, neam de neamul lor dușman de-ai alor mei, văcari nobili, m-ar curăța înainte să știu pe ce lume sunt, dacă le-aș da ocazia. Dar pentru fetița asta pe care am văzut-o la chef astă seară merită să risc."

Danby se încruntă. N-avea

nimic împotriva rescrierii pieselor clasice, dar i se părea că autorii prea exagerau afacerea dintre păstori și văcari. Totuși, Laura și Billy nu păreau deloc afectați de acest lucru. Stăteau ghemuiți în fotoliile lor de vizionare, holbîndu-se pierduți la ecranul de 120 de grade. Deci cei ce rescriau aceste piese știau, la urma urmei, ce fac.

Chiar și domnișoara Jones părea interesată.

...dar asta era imposibil! realiză Danby deodată. *Nu putea fi interesată!* Chiar dacă ochii ei albaștri aveau o privire inteligentă, când fixau ecranul, ceea ce făcea ea de fapt era să stea acolo și să-și consume bateriile. Trebuia să fi ascultat de Laura și s-o fi deconectat...

Dar n-avusese acest curaj. I se părea un act de cruzime să i se oprească cuiva viața, chiar și numai pentru cîtva timp. Era ceva ridicol în acest gând, dacă și-l mai pusese cineva vreodată. Danby se mișcă nervos în scaunul lui și nervozitatea se accentuă când își dădu seama că a pierdut firul piesei. Când înțelese din nou ce se întîmpla pe ecran, Romeo escaladase deja gardul Capuleților, se strecurase prin livadă și stătea sub un balcon nu prea înalt, într-o grădină somptuoasă și strălucitor aranjată, dar de prost gust.

Julieta Capulet ieși pe balcon prin două uși cu canaturi de sticlă, total anacronice în acest decor. Purta un costum de văcăriță -sau de păstoriță- cu o cămășuță ce-i acoperea coapsele, iar codițele blonde îi erau acoperite de

un sombrero cu boruri largi. Se aplecă peste balustrada balconului, căutînd cu privirea în grădină.

“Ce dracu’ faci acolo, Romi?, întrebă ea tărăgănat.

-Bine, dar e ridicol! exclamă deodată domnișoara Jones. Cuvintele, costumul, acțiunea, locul - totul este greșit.

Danby se holbă la ea. Brusc, își aminti ce-i spusese proprietarul magazinului de vechituri despre reacția ei atât la situații și scene, cât și la vorbe. Bineînțeles că își închipuise că bătrânul se referise la ceea ce era strict legat de îndatoririle ei de profesoară, nu și la tot ceea ce era și se întîmpla în jurul ei. Îl asaltă un gând care-l îngrijoră. Observă că nici Billy și nici Laura nu mai urmăreau piesa, ci o priveau pe domnișoara Jones cu ochi neîncrezători. Era un moment foarte critic. Danby își drese glasul.

-Piesa nu este chiar așa de “greșită”, domnișoară Jones. A fost doar rescrisă. Știți, astăzi nimeni n-ar mai urmări versiunea originală. Și, dacă nimeni n-ar mai face-o, de ce să mai fie finanțată?

-Dar trebuia să facă din ea un film western?

Danby aruncă o privire temătoare soției lui. Uimirea din ochii ei se transformase într-o indignare furioasă. Grăbit, își întoarse privirile spre domnișoara Jones.

-Western-urile sunt la modă acum, domnișoară Jones, începu el să explice. Un fel de renaștere a

începuturilor televiziunii. Și, dacă oamenii le solicită, de ce să nu fie finanțate? Iar scriitorii renunță la ideile proprii pentru a găsi permanent alte subiecte ce pot fi rescrise.

-Dar Julieta în costum de văcăriță?! Este sub orice limită, chiar și pentru un nivel mediu de distracție.

-Da, George, am înțeles și cred că este de ajuns. Vocea Laurei era rece. Ți-am spus doar că este rămasă în urmă cu 50 de ani. Ori o închizi, ori mă duc la culcare!

Danby oftă și se ridică. Se simți rușinat, într-un fel, când se îndreptă spre domnișoara Jones și când, apoi, îi pipăi butonul de după ureche. Ea îi privea calm, cu mâinile odihnindu-se nemișcate în poală și respirația pulsîndu-i ritmic prin nările sintetice.

Era ca și cum ar fi ucis-o. Danby tremura tot, când se întoarse la loc.

-Tu, cu învățătoarele astea ale tale...! pufni Laura.

-Taci din gură, spuse încet Danby.

Privi din nou către ecran, dar nu-l mai interesa nimic din ceea ce vedea. Îl lăsa indiferent. Programul următor prezenta o altă piesă, una polițistă, numită “Macbeth”. Și asta îl lăsa rece. Se uită pe furiș la domnișoara Jones. Nu mai respira, iar ochii îi erau închiși. Camera părea îngrozitor de pustie. Într-un târziu, nemaiputînd suporta atmosfera, se ridică.

-Mă duc să fac o cursă, îi spuse Laurei și ieși.

Își scoase Baby-Buick-ul de pe alee și o porni în jos spre bulevard, întrebându-se într-ua de ce o învățătoare demodată putea să-l afecteze atât. Știa că nu era doar nostalgia, deși făcea și ea parte din starea lui - nostalgia după septembrie și după școala adevărată, după intrarea în clasă în dimineața de septembrie, și după profesoara care iese din micul ei cabinet de lângă tablă, după ce s-a sunat, și spune: "Bună dimineața, elevi. Nu-i așa că este o zi minunată pentru studiu?"

Nu iubise școala mai mult decât alți copii și știa că septembrie însemna și altceva decât cărți și visuri de toamnă. Însemna ceva ce el pierduse undeva pe drum, ceva nedefinit, ceva intangibil. Iar acum avea disperată nevoie de acel ceva...

O luă de-a lungul bulevardului, învârtindu-se în jurul și printre micile automobile, care goneau spre sud. Când coti pe strada laterală, care ducea spre "Prietenosul Fred", văzu că la colț se monta o dugheană nouă. O firmă uriașă atrăgea privirile: *CRENVURȘTI MARI LA CĂRBUNE - în curând, veți servi aici un crenvurșt adevărat, prăjit la un foc adevărat.*

Trecu mai departe, opri în parcare de la "Prietenosul Fred", ieși în noaptea înstelată de primăvară și se strecură pe ușa laterală a barului. Era multă lume, dar reuși să găsească, totuși, un separeu liber. Se așeză și introduse o fișă în distribuitor, comandându-și o bere.

Abătut, o sorbi încet din paharul

de hârtie udă. Aerul din separeu era înăbușitor și păstra încă mirosul celui care-l ocupase înaintea lui - un bețiv ordinar, se gândi Danby. Se întrebă, deodată, cum fusese oare în zilele de demult, când nu existau încă spareuri ca acesta de acum și când stătea la masă, cot la cot cu alți clienți permanenți ai localului, și fiecare știa cât băuse și cât de beat era fiecare. Apoi se întoarse cu gândul la domnișoara Jones.

Deasupra distribuitorului de băuturi, era un mic ecran de televizor și dedesubt era scris: AVEȚI PROBLEME? LUAȚI LEGĂTURA CU "PRIETENOSUL FRED", CONFESORUL BARULUI - VĂ VA ASCULTA DUREREA (doar 25 cenți pentru trei minute). Danby introduse o fișă în deschizătura aparatului. Se auzi un țăcănit scurt, fișa reveni și apoi se auzi vocea imprimată a "Prietenosului Fred": "Sunt ocupat acum, amice. Așteaptă-mă un minut".

După un minut și încă o bere, Danby încercă din nou. De data asta, ecranul-microfon se luminează și fața Prietenosului Fred, cu obraji roșii, apără pe ecran, puțin neclară.

-Salut, Geroge, cum merge?

-Destul de bine, Fred. Destul de bine.

-Dar ar putea fi și mai bine, hmm?

Danby dădu din cap.

-Ai ghicit, Fred. Ai cam ghicit. Se uită spre berea singuratică din fața lui. Am... am cumpărat o învățătoare, Fred.

-O învățătoare!

-Da, recunosc că-i cam ciudat ce am făcut, dar mă gândeam că l-ar fi putut ajuta pe puști la lecțiile lui de la televizor - testele finale se apropie și știi ce simt puștii ăștia când nu trimit răspunsuri corecte și nu pot câștiga un premiu. Și apoi m-am gândit - e un tip special de învățătoare, trebuie să înțelegi asta, Fred - m-am gândit că ar fi putut-o ajuta pe Laura la treburile casei. Așa m-am gândit...

Vocea i se stinse, când ridică ochii spre ecran. Prietenosul Fred își clătina fața foarte solemn. Obrajii săi roșii tremurau.

-George, ascultă-mă pe mine, descotorosește-te cât mai repede de învățătoarea aia. Mă auzi, George? Scapă de ea. Învățătoarele astea androide sunt tot atât de rele ca și demodatele alea adevărate - adică cele care respiră cu adevărat. Știi o chestie, George? N-ai s-o crezi, dar eu știu sigur. Îi bat pe puști. Chiar așa. Îi bat. Se auzi un bâzâit și imaginea începu să-și piardă din claritate. A expirat timpul George. Mai vrei de-o fisă?

-Nu, mulțumesc, răspunse Danby.

Își termină berea și plecă.

Oare toată lumea le ura pe învățătoare? Și, dacă da, atunci de ce nu le urau și pe teleprofesoare?

Danby se gândi la paradoxul acesta toată ziua următoare. Cu 50 de ani în urmă, profesorii androizi păreau să rezolve problema educațională, cu același profit cu care, pe la începutul secolului, se rezolva problema economică prin reducerea dimensiunilor și prețului mașinilor de prestigiu. Dar, preîntâmpinând criza de profesori cu ajutorul profesorilor androizi, acest fapt n-a făcut altceva decât să scoată în evidență celălalt aspect al problemei - criza școlilor. La ce foloseau atâția profesori, dacă n-aveau clase în care să predea? Și cum să facă rost de bani pentru școli noi, când țara avea permanentă nevoie de superșosele, tot

mai numeroase și mai bune?

Era o prostie să susții că școlile publice aveau prioritate față de drumurile publice, pentru că dacă neglijai șoselele automat descurajai cetățeanul în dorința de a-și cumpăra mașini noi, deci loveai în economie, grăbind o criză și, deci, făcînd și mai imposibilă construirea de școli noi.

Dacă descopereai acest șir logic, n-aveai decât să-ți scoți pălăria în fața Companiilor Cerealiere. Ele salvaseră națiunea, prin introducerea teleprofesoarelor și a teleeducației. Într-o cameră doar, cu o tablă într-o parte și cu un ecran în cealaltă parte, o singură profesoară putea ține lecții pentru 50 de milioane de copii și, dacă vreunul dintre ei era nemulțumit de ea, n-avea decât să schimbe canalul pe un alt program teleeducațional, finanțat de o altă companie cerealieră (și, bineînțeles că părinții aveau grijă de copii să nu piardă orele sau să le schimbe clasa, după ce puștii trecuseră testele finale).

Dar cel mai mare avantaj al acestui sistem ingenios era faptul că aceste companii plăteau totul, scutindu-l pe cetățean de una din cele mai împovărătoare taxe și lăsîndu-i astfel carnetul de cecuri liber pentru taxe de vânzare, gaze, impozite și rate pentru mașină. Tot ceea ce se cerea în schimbul acestor generoase servicii publice era ca și elevii - și de preferat și părinții - să consume cereale.

Deci paradoxul nu era, la urma urmei, nici un paradox. O învățătoare era o anatemă, pentru că simboliza

cheltuieli, o teleprofesoară era un funcționar public respectat pentru că simboliza economia însăși.

Dar diferența, și Danby știa asta, era mult mai adîncă.

Dacă ura față de învățătoare era cumva atavică, ea se datora campaniei de propagandă lansată de companiile cerealiere, când își puseseră în aplicare ideea, la început. Ele erau acelea care lansaseră mitul despre învățătoarele care-și băteau elevii și-l repetau din când în când, ca să nu existe îndoieli.

Problema era că majoritatea oamenilor erau teleeducați și deci nu aveau cum să știe adevărul. Danby era o excepție. Se născuse într-un orășel așezat pe înălțimi muntoase, care făceau imposibilă receptarea programelor de televiziune, și, înainte ca familia să fi coborât la oraș, fusese dat la o școală adevărată. Deci știa că învățătoarele nu-i băteau pe elevi.

Sau probabil că Beneficiarii Androizilor distribuiseră, din greșeală, unul sau două modele defecte. Deși asta părea imposibil. Beneficiarii Androizilor formau o corporație destul de competentă - personalul stațiilor de întreținere era al lor și era excelent, apoi stenografele, chelnerițele, servitoarele, pe care le puteai procura de la orice magazin...

Bineînțeles că funcționarul de mediu, de-abia intrat în afaceri, sau o familie cu un venit mediu nu-și puteau permite o asemenea extravaganță. Dar -și Danby încercă să-și limpezească

gândurile- nu era acesta un motiv în plus ca Laura să fie mulțumită cu o asemenea servitoare, care să o ajute la treburile casei?

Dar ea nu era mulțumită. Când se întoarse acasă, în seara aceea, nu avu decât să-i privească fața, ca să știe, fără nici o urmă de îndoială, că ea nu era mulțumită. Nu-i mai văzuse niciodată obrazii atât de supti, buzele atât de strânse.

-Unde-i domnișoara Jones? întrebă el.

-În cutia ei, răspunse Laura. Și mâine dimineață ai s-o duci frumos înapoi de unde-oi fi cumpărat-o și ai să te întorci cu cei 49,95 dolari.

-N-o să mă mai bată încă o dată! spuse și Billy, ghemuit turcește în fața televizorului.

Danby păli.

-L-a lovit?

-Păi, nu chiar... răspunse Laura.

-Ori da, ori nu.

-Povestește-i ce-a spus despre teleprofesoara mea! strigă Billy.

-A spus că profesoara lui Billy nici pentru cai n-ar fi bună.

-Și spune-i ce-a spus despre Hector și Ahile!

Laura pufni cu dipreț.

-A spus că-i o rușine să faci dintr-o operă clasică, așa cum este "Iliada", o melodramă cu indieni și cowboy și să pretinzi că faci educație.

Faptele ieșiră la iveală treptat. Se părea că în acea dimineață domnișoara Jones pornise o campanie

intelectuală din momentul în care Laura o pusese în funcțiune și până o deconectase. După părerea domnișoarei Jones, în casa lui Danby nimic nu era bun, începând cu programele de la televizor, pe care le urmărea Billy la micul aparat roșu din camera sa, și cu Programele de Dimineață și de După-amiază, pe care le urmărea împreună cu Laura la marele televizor din sufragerie, și terminând cu desenul de pe tapetul din coridor (micile mașin Cadillac, roșii, rulând de-a lungul șoselelor ca niște panglici împletite), cu fereastra imaginată din bucătărie, care reprezenta un parbriz de mașină, și cu atât de puținele cărți.

-Poți să-ți imaginezi așa ceva? întrebă Laura. Ea încă mai crede că se tipăresc cărți!

-Eu vreau să știu dacă l-a lovit pe Billy sau nu!

-Ajung și la asta...

Pe la ora trei, domnișoara Jones deretica prin camera lui Billy. Conștiincios, Billy își urmărea lecțiile, șezând la biroul său mic, cuminte și drăgălaș ca de obicei, absorbit de eforturile cowboy-ilor de a cuceri Troia, satul indian, când, deodată, domnișoara Jones treversă camera ca o nebună, făcu observația aceea profanatoare despre modificarea Iliadei și închise televizorul chiar în mijlocul lecției. Atunci Billy a început să țipe și Laura a năvălit în cameră, chiar când domnișoara Jones îl ținea de braț cu o mână, iar pe cealaltă o avea ridicată pentru a-l lovi.

-Am ajuns la timp, spuse Laura.

Nici nu vreau să mă gândesc la ce s-ar fi putut întâmpla. Doamne, dacă l-ar fi putut omorî...

-Mă îndoiesc, răspunse Danby. Ce s-a mai întâmplat apoi?

-L-am smuls pe Billy din strânsoare, iar ei i-am spus să se ducă înapoi în cutie. Apoi am deconectat-o și i-am pus capacul. Și, crede-mă, George Danby, nu va mai deschide nimeni cutia! Și repet: mâine dimineată, s-o duci frumos înapoi, dacă vrei să mai sâmb în aceeași casă cu tine!

Danby se simți rău toată seara. Mâncă în silă, privi un timp plictisit la Ora Western-ului, aruncînd câte o privire furișă, când era sigur că Laura nu-l privește, spre cutia mută de lângă ușă. Eroina programului era o dansatoare de bar - o blondă cu numărul 90-60-90, care se numea Antigona. Se părea că frații ei se omorâseră într-un duel cu pistoalele și că șeriful - un individ care se numea Creon, aprobase numai pentru unul o înmormântare creștinească pe Boot Hill, insistînd fără nici un motiv ca celălalt frate să fie lăsat neînsemnat în deșert, pradă vulturilor. Antigona nu voia să accepte acest lucru și-i spusese surorii ei, Ismena, că dacă unul din frații ei avea parte de un mormânt ca lumea, trebuia înmormântat și celălalt, și că ea, Antigona, avea să se îngrijească de acest lucru și o ruga pe Ismena s-o ajute. Dar acesteia îi era frică, așa că Antigona spuse bine, o va face ea singură; și apoi un bătrân speculant, Tiresias, veni în oraș și...

Danby se strecură fără zgomot în bucătărie și ieși pe ușa din spate. Se urcă la volan și o porni în josul bulevardului; geamurile mașinii erau larg deschise, iar vântul cald îl învăluia din toate părțile. La colțul străzii, dugheana cu crenvurști era aproape gata. O privi în treacăt, dînd colțul pe strada laterală. La "Prietenosul Fred" erau câteva separeuri libere și-și alese unul la întâmplare. Bău câteva beri, stînd acolo la barul singuratic, și medită îndelung. Când socoti că soția și copilul s-au culcat, se întoarse acasă, deschise lada domnișoarei Jones și-i dădu drumul.

-Ai vrut să-l bați pe Billy în după-amiaza aceasta? o întrebă el.

Ochii albaștri îl priveau cu fermitate, genele zbătîndu-se la intervale regulate, pupilele adaptîndu-se la lumina din sufragerie, lăsată aprinsă de Laura.

-Sunt incapabilă de a lovi ființe umane, domnule. Cred că acest lucru este menționat în foaia mea de garanție.

-Mă tem că termenul de garanție a expirat mai demult, domnișoară Jones, spuse Danby. Vocea îi era îngroșată și cuvintele i se împleticeau. Dar de fapt asta nu contează. Totuși, l-ai apucat de mână, nu-i așa?

-Am fost obligată, domnule.

Danby se încruntă. Șovăi o clipă, apoi se strecură în sufragerie, cu picioare parcă de cauciuc.

-Vino și așează-te lângă mine, domniș... domnișoară Jones, și spune-mi ce s-a întâmplat.

O privi cum iese din cutie și traversează camera. Era ceva ciudat în mersul ei. Pasul nu-i mai era ușor, ci îngreunat. Trupul ei nu se mai unduia delicat, ci fiecare mișcare i se părea o grimasă dureroasă. Tresări când își dădu, în sfârșit, seama că șchioapătă. Ea se așeză pe canapea, iar el alături de ea.

-Te-a lovit, nu-i așa? o întrebă el.

-Da, domnule. A trebuit să-l prind de mână, altfel mă lovea din nou.

În fața ochilor lui, camera plutea într-o ceață roșiatică. Deodată, ceața prinse a se risipi, când își dădu seama că deținea tocmai arma de care avusese nevoie: măciuca psihologică cu care putea să potolească orice obiecții la adresa domnișoarei Jones. Dar privirea îi rămăsese tulbure, înecată în regrete.

-Îmi pare extrem de rău, domnișoară Jones. Mă tem că Billy este prea agresiv.

-Nici nu poate fi altfel, domnule. Am rămas uimită azi, când am aflat că acele programe îngrozitoare, pe care le urmărește la televizor, reprezintă întregul lui bagaj educațional. Teleprofesoara lui nu este altceva decât un maestru de ceremonii, a cărui grijă principală este aceea de a vinde produsele cerealiere ale companiei pe care o reprezintă. Înțeleg acum de ce scriitorii voștri se întorc la clasici pentru a descoperi idei. Creativitatea lor este distrusă de aceste clișee încă din faza embrionară.

Danby era încântat. Niciodată

nu mai auzise pe cineva vorbind astfel. Dar nu erau numai vorbele... Era și felul în care le spunea, puterea de convingere din vocea ei, în ciuda faptului că nu era decât un difuzor, construit cu multă îndemânare, conectat la benzi care, la rândul lor, erau conectate la extrem de complicate bănci de memorie.

Dar stînd acolo, lângă ea, urmărindu-i mișcarea buzelor, genele în bătaia lor deasă peste ochii atât de albaștri, era ca și cum septembrie deschisese ușa și intrase în cameră.

Deodată, îl învălui un sentiment de pace adâncă. Zilele de septembrie, bogate, calme, se perindară pe rând în fața ochilor lui și-și dădu seama atunci de ce se deosebeau ele de altele. Se deosebeau pentru că erau adânci și frumoase, și liniștite; pentru că cerul albastru promitea alte zile și mai bogate, și mai calme. Se deosebeau, pentru că însemnau ceva...

Clipele de acum erau atât de intens plăcute, încât Danby ar fi vrut ca ele să țină veșnic. Numai la gândul că aveau să ia sfârșit, sufletul i se chirci într-o agonie chinuitoare și, instinctiv, făcu singurul gest fizic pe care l-ar fi putut face pentru a le prelungi. Înconjură cu brațul umerii domnișoarei Jones.

Ea nu se mișcă. Stătea acolo, liniștită, cu pieptul mișcîndu-se în sus și în jos la intervale regulate, cu genele lungi coborînd din când în când, ca niște păsări negre, blânde, dînd din aripi peste ape albastre, limpezi.

-Piesa pe care am văzut-o

aseară - "Romeo și Julieta", de ce nu ți-a plăcut?

-A fost ceva îngrozitor, domnule! O parodie, credeți-mă, stridentă, fără nici o valoare; frumusețea versului era coruptă și ignorată.

-Cunoști versurile?

-Câteva.

-Spune-le, te rog.

-Da, domnule. La sfârșitul scenei balconului, când cei doi îndrăgostiți se despart, Julieta spune: "Noapte bună, noapte bună! Despărțirea-i o tristețe atât de dulce, că până-n zori ura-ți-voi noapte bună". Și Romeo răspunde: "Coboară somnul peste-a tale pleoape și pace-n suflet! Somn de-aș fi și pace, odihna-mi cât de dulce-ar fi!". De ce-au scos versurile acestea, domnule? De ce?

-Pentru că trăim într-o lume mizeră, răspunse Danby, surprins de revelația spontană, și-n această lume lucrurile valoroase nu mai au nici o valoare. Recită... recită încă o dată versurile, te rog, domnișoară Jones.

-"Noapte bună, noapte bună. Despărțirea-i o tristețe atât de dulce, că până-n zori ura-ți-voi noapte bună...".

-Lasă-mă pe mine să continui. Danby se concentrează. "Coboară somnul peste-a tale pleoape și pace...

-...în suflet...

-Somn de-ași fi și pace, odihna-mi...

-...cât...

-...odihna-mi cât de dulce-ar fi!"

Deodată, domnișoara Jones se ridică.

-Bună seara, doamnă.

Danby nu se obosi să se ridice. N-ar fi folosit la nimic. O vedea pe Laura foarte bine de unde stătea. Laura se oprise în pragul sufrageriei, îmbrăcată în noua ei pijama Cadillette, cu picioarele goale, de aceea n-o auzise când coborâse, pe furiș, scările. Mașinile bidimensionale ce compuneau imprimeul pijamalei de un roșu aprins păreau că trec năvalnice peste trupul ei, subliniindu-i sânii, pântecul, picioarele.

Îi văzu fața îngustă și ochii reci, nemiloși, și își dădu seama că ar fi fost inutil să încerce să-i explice pentru că n-ar fi înțeles - n-ar fi putut să înțeleagă. Și, deodată, realizează, cu o claritate șocantă, că în lumea în care trăia septembrie murise demult. Și se văzu dimineața încărcînd cutia în mașină și conducînd în josul străzilor strălucitoare, către micul magazin de vechituri, și cerîndu-i proprietarului banii înapoi. Și, apoi, se văzu pe sine, dar nu-și sfârși gândul și, când ridică ochii, o văzu pe domnișoara Jones stînd în mijlocul atât de vulgar al sufrageriei și o auzi spunînd o dată, și încă o dată, ca o placă zgâriată și uimită: "S-a întîmplat ceva, doamnă, s-a întîmplat ceva?"

De-abia după câteva săptămîni se simți Danby destul de întreg pentru a bea o bere la "Prietenosul Fred". Laura începuse, de câteva zile, să vorbească din nou cu el și lumea, chiar dacă nu mai era cea de dinainte, încerca să intre în vechiul ei curs.

Scoase mașina cu spatele de pe alee și o luă în jos pe stradă, spre traficul viu colorat al bulevardului. Era o noapte senină de iunie, stelele erau puncte luminoase de cristal, undeva departe, deasupra focului fluorescent al orașului. În colțul străzii, dugheana cu crenvurști era gata, deja deschisă publicului. Mai mulți clienți stăteau la tejgheaua lucioasă și, deasupra vasului de crom, plin de jăratec, o ospătăriță întorcea cârnăciorii sfârâitori. Era ceva cunoscut în rochia ei ca o ploaie veselă, în mișcările ei, în felul în care părul ei, ca un răsărit de soare, îi încadra fața blândă.. Câțiva pași mai încolo, noul ei proprietar stătea la tejghea și vorbea cu un client. Danby simți un inel de fier strângându-i pieptul când parcă mașina și când se dădu jos și traversă platforma de beton, îndreptându-se spre tejghea... un inel de fier în jurul pieptului și o zbatere continuă în tâmpile. Erau lucruri pe care aveai datoria să încerci măcar să le oprești înainte de a se întâmpla, indiferent de prețul pe care aveai să-l plătești.

Se opri la tejghea, lângă proprietar și era cât pe ce să se aplece peste placa lucioasă de crom și să lovească fața aceea grasă și îngâmfată, când ochii îi căzură pe micul anunț, sprijinit de vasul cu muștar, pe care scria: "CĂUTĂM BĂRBAT PENTRU..." O dugheană cu crenvurști era departe de a sugera o sală de clasă, iar o învățătoare servind crenvurști nu se putea niciodată compara cu o învățătoare servind vise. Dar, când îți

doreai ceva cu înfrigurare, trebuia să accepți orice și se oferea și să fii mulțumit chiar și cu atât...

-Pot lucra doar seara, îi spuse proprietarului. Să zicem între 18:00 și 24:00.

-Grozav! răspunse proprietarul. Mă tem că n-am să-ți dau prea mulți bani în prima perioadă. Vezi doar că de-abia am început și eu și...

-Nu contează. Când pot să încep?

-Păi, cu cât mai repede, cu atât mai bine.

La unul din capete, tejgheaua se sprijinea pe niște balamale mascate. Pe acolo intră Danby în dugheană și-și scoase haina. Dacă Laurei nu avea să-i placă ideea, n-avea decât să se ducă dracului, dar știa că totul avea să fie în ordine, pentru că banii câștigați aveau s-o ajute să-și îplinească visul - cumpărarea unei Cadillac.

Îmbracă șorțul pe care i-l dădu proprietarul și se alătură domnișoarei Jones, în fața vasului de crom plin cu jăratec.

-Bună seara, domnișoară Jones, spuse el.

Ea își întoarse capul și ochii ei albaștri părură să se lumineze, iar părul era ca un răsărit de soare într-o dimineață cețoasă de septembrie.

-Bună seara, domnule, îi răspunse și un vânt de septembrie se porni în noaptea de iunie, se strecură în tarabă și părea că începe din nou școala, după o vară nesfârșit de lungă și de pustie.

trad. Irina HOREA

PREA TÂRZIU PENTRU SEPTEMBRIE

De vasul cromat, plin cu muștar, stătea rezemat un afiș, scris cu litere de mână: "Crenvurști mari, la cărbune - din carne adevărată, prăjită la foc adevărat".

Danby ștergea cu buretele tejgheaua lucioasă și arunca priviri furișe către terasa împrejmuțată cu lanțuri groase de metal. Domnișoara Jones se strecura printre mese cu grație, purtând pe tava nichelată crenvurștii calzi, tăvăliți în pasta verzuie a muștarului.

Mirosul pătrunzător de carne prăjită se răspândea din imensul grătar în formă de trapez către stradă, atrăgând noi mușterii. Domnul Arnold, proprietarul, se sprijinea cu coatele de casa de bani, vârată pe jumătate sub copertina din pânză de cort și dirija prin semne comenzile venite de la mese. Consumatorii nu aveau prea mult timp la dispoziție: veneau obosiți de la slujbă și voiau să fie serviți cu rapiditate. Acasă, îi așteptau familiile, televizorul, programul de seară...

Oftînd, Danby apucă lama ascuțită a tocătorului și prinse să despice fâșii-fâșii bucățile de carne înghețată. Programul de seară! Laura se strâmba și acum, când auzea clicul cheii în

broască și bombănea nervoasă, simțindu-l cum se mișcă prin întuneric, străduindu-se să nu facă prea mult zgomot.

Se strâmbă de durere și-și duse la buze arătătorul, sugînd sângele sărat. Când aflase de noua slujbă, sărise în sus furioasă. Îi reproșase faptul că, în ultima vreme, o neglijase din ce în ce mai mult, că nu o mai scosese la un film, în oraș, de mai multe luni, că o lăsase să se ocupe singură de educația lui Billy, că de la un timp făcea numai gesturi necugetae, ca de pildă achiziția învățătoarei androide, care costase o grămadă de bani. Se potolise abia după ce realizase că, de fapt, era vorba despre o sursă suplimentară de venituri.

-Nu cine știe ce, îi temperase Danby privirea sclipitoare. Domnul Arnold se află și el abia la început. Mai târziu, însă...

Și arătase cu degetul către forma alungită a uneia dintre mașinile bidimensionale ce păreau că se întrec pe imprimeul roșu al pijamalei, scoțîndu-i în evidență sânii, pântecul și picioarele.

În seara aceea, numărul clienților era mic. Domnul Arnold îi explicase încă de când își scosese haina

și își legase șorțul că pe Asquenay Avenue sosise o trupă de exhibiționiști, iar lumea dăduse năvală la spectacol, părăsindu-și deprinderile obișnuite.

Așeză ultimele fâșii de carne în cuva mașinii, apăsă pe buton și își frecă mâinile cu o cârpă. Era trecut de 22. Stelele nu se zăreau din cauza luminii puternice a becurilor cu argon. Se aplecă în afară, peste tejghea, dar coperta cerului era roșcat-aurie. Nu îi era somn. Dinspre stradă, venea un iz puternic de asfalt încins și de vapori de benzină, suprapunându-se peste acela al grăsimii topite pe cărbuni.

Domnișoara Jones deschise mica ușă batantă de la capătul tejghelei și puse tava goală pe un taburet.

-În seara asta, domnul Arnold nu prea are noroc de clienți, spuse ea și Danby simți cum o mână nevăzută îl înșfacă de gât cu degete de oțel.

Era ceva straniu în vocea aproape caldă, în fraza banală ce sunase ca o concluzie la gândurile sale anterioare, ceva aducând cu iluzia dulce a prelungirii verii, departe, în spuma celor 30 de zile ale unui septembrie încă necunoscut. O privi cum se mișcă printre rafturi, cum își face de lucru cu paharele ude, cum își înfoaie părul involburat ca un răsărit de soare... și se răsuci spre zid, cu sufletul gol.

Și-o imagine în camera lui Billy, aplecată deasupra lui pentru a-l ajuta la lecții. Ar fi putut să fie o învățătoare adevărată, nu o simplă vânzătoare în...

-Nu mi-ați mai spus nimic despre Billy, domnule. Și-a trecut

examenele pentru clasa a patra?

-Nu, domnișoară Jones.

Nu găsi curajul să-i mărturisească faptul că îi interzisesse, de fapt, lui Billy să mai deschidă televizorul la programul de teleșcoală. Oricum, nu avea nici un rost. Iar un funcționar de categoria a șasea putea fi încadrat și fără să cunoască acele oribile subiecte ale western-urilor. Laura făcuse o criză de nervi și stătuse internată câteva zile la Ambulatoriul de sector. Când revenise, păruse a se fi împăcat cu ideea, dar Danby simțea, că pe furiș, cei doi îi încalcă interdicția.

-Billy este un produs al societății acesteia. Imposibil de remodelat, domnișoară Jones. Ca, de altfel, toată generația sa. Ca, de altfel, întreaga lume. Aproape întreaga lume... se corectă. Cred că mai există... sper... și din cei ca mine, care au trăit și respirat aerul unor vremuri acum apuse.

-Dacă i-ați întrerupt accesul la teleșcoală, cred că ați greșit, domnule.

-Nu înțeleg!

Simțea cum se sufocă din nou, de astădată din cauza uimirii.

-Mă tem că eu sunt aceea care nu a înțeles, domnule. Băncile mele de meorie au reținut codul, legile și imaginea unei lumi care...

Tăcu, așeză liniștită paharul pe raft, apoi se îndreptă cu tava către masa de lângă ieșirea terasei, unde gestul semnificativ al proprietarului îi indicase un client grăbit ce bătea cu o monedă în masă.

În urmă, ușa batantă flutură de

câteva ori, ca o chemare.

În noaptea aceea, nu mai găsiră timp să continue discuția. Spectatorii trupei de pe Asquenay-Avenue curgeau în valuri compacte pe străzi. O mulțime de bărbați năvăli pe terasă, luând cu asalt mesele și tejgheaua. Domnul Arnold râdea mulțumit, trecânduși mereu limba peste buzele cărnoase, abia prididind cu încasatul banilor. Avea vad bun aici, în inima bulevardului, și nu regreta ideea de a fi părăsit baroul pentru a deveni proprietar de dugheană.

Danby plecă imediat după orele 24:00, ca de obicei. Îmbrăcase haina în grabă, azvârlise halatul peste taburet și ieșise mai înainte ca domnul Arnold să aibă timp să pipăie cu degetele sale butucănoase butonul roșu, ascuns în spatele pavilionului urechii, printre șuvițele blonde și mătăsoase. Și, tot ca de obicei, ea îl privise calm, cu mâinile odihnu-se nemișcate în poală. Era ca și cum, seară de seară, într-un straniu și inutil ritual, ar fi ucis o boare parfumată de septembrie.

Scoase mașina cu spatele de pe alee și o luă în jos pe stradă, amestecându-se în traficul circulației nocturne. Deasupra, în aerul neclintit al nopții de sfârșit de august, stelele păreau îndepărtate cuie de argint, ciocănind fals în cupola de lumină roșcată a orașului.

Parcă ceva mai departe de casă Baby-Buick-ul, lângă un gard viu aflat în penumbră. Urcă treptele cu pași moi și se strădui să deschidă broasca fără cel mai mic zgomot. Își descălță

pantofii încă din antreu și, cu papucii în mână, se îndreptă pe băjbăite, către dormitor.

Se opri surprins în dreptul vitraliului ușii de la sufragerie, iluminat slab de strălucirea albastră a televizorului. O clipă îl fulgeră gândul că Billy urmărea pe ascuns programul pentru adulți de la miezul nopții. Apoi își dădu seama că băiatul era plecat într-o excursie de două zile, organizată de Biroul pentru preadolescenți al sectorului.

Apăsă stângaci pe clanță și rămase, șovăind, în prag. Din fotoliu, Laura îl privea cu buzele supte. Și Danby observă din nou, pentru a nu mai știa a câta oară în ultimele luni, că soția lui avea o față foarte îngustă.

-Bună seara, mormăi stingherit și pași înăuntru nesigur. Bună seara, deși a trecut de miezul nopții... încercă să zâmbească, dar schima buzelor nu fu decât un zâmbet palid.

Lăsă papucii să alunece pe covor.

-George, vreau să știi că m-am săturat până-n gât de serviciul acesta al tău! Femeia vorbea aproape fără să deschidă gura. Stau aici ca într-o gară părăsită... Pe Billy, de când i-ai întrerupt lecțiile, nu-l mai văd cu ziua. Iar pe tine... Dădu din mână, de parcă ar fi alungat o insectă supărătoare. Și, apoi, nu cred că, financiar vorbind, ceea ce faci merită osteneala.

Pe ecranul de 120 de grade, un negru ras în cap alerga din toate puterile în urma unei fetișcane în slip verde, pe

marginea unei piscine. Rula filmul pentru adulți, realizează Danby și se simți, dintr-odată, cuprins de o mare oboseală. Se așează pe brațul fotoliului de lângă ușă.

Nu, Dumnezeule, nu era drept să mai piardă o dată! Unele lucruri aveai datoria să încerci măcar să le oprești, înainte de a se întâmpla.

-Nu cred, repetă Laura și își ascunse căscatul în mâneca pijamalei. În două luni, abia ai adunat trei sute și ceva de dolari. Iar prețul unei Cadillacette...

Voia să spună că o Cadillacette costa este puterile lor și că înțelesese, în sfârșit, că nu merita atâta sacrificiu inutil. Danby avu o ciudată strângere de inimă: Laura nu era femeia care să renunțe așa de ușor la ceea ce își pusese în minte. Se întâmplase ceva?

Întrebă, cu un aer preocupat, de soarta lui Billy, prefăcându-se că a uitat de excursie. Apoi recunoscă, spășit, că se grăbise cu gestul de al scoate de la cursuri. Ar fi trebuit, cel puțin, să-l fi înscris la Policalificările sezoniere. În mod surprinzător, Laura nu se arată prea afectată și nici nu-i dădu dreptate, așa cum ar fi fost de așteptat. Ridică numai din umeri și stinse ecranul imens, pe care negrul cel vânjos se prăvălea în bazin, izbit în cap cu o țeavă de metal.

Danby o simți toată noaptea mișcându-se nervoasă și vorbind în somn. Pijamaua roșie puneă o pată pe albul cearșafului, iar micuțele Cadillacette bidimensionale păreau să treacă prin spuma lui în lumea celor trei dimensiuni.

A doua zi, în pauza de prânz,

telefonă acasă. Îi răspunse vocea răgușită a lui Billy și Danby își închipui că l-a trezit din somn. Îi comunică, fără chef, că Laura ieșise în oraș, imediat ce sosise el.

-A plecat la cumpărături?

-Nu știu, fornăi Billy. S-a îmbrăcat în taionul negru și și-a pus toca pe cap. Dar nu a luat nici o sacoșă.

-A ieșit demult?

Se auzi din nou fornăitul și Danby știu că puștiul ridică din umeri.

-Billy, nu vrei să-mi faci un serviciu? Telefonază, te rog, acasă la Vanessa Paramount și...

Dar Billy îi spuse să telefoneze singur, pentru că el adormea în picioare, pe hol. Agăță telefonul în furcă și părăsi scoica de plastic a cabinei. Privi la ceas: pauza se apropia de sfârșit. Danby se strămbă, simțind gustul sălcii din gură. Înțelese că, parțial, era nevoia sa obișnuită de a se clăti cu o bere pe dinăuntru. O bere cu guler, care să-i trimită la vale amărăciunea înțepătoare a gândurilor negre.

Baby-Buick-ul îl aștepta cuminte în parcare și, după cinci minute, se găsea în față la "Prietenosul Fred". Intră pe ușa laterală a barului. La ora aceea, erau puțini clienți și o mulțime de separeuri libere. Intră într-unul și introduse o fișă în distribuitor, comandând o bere neagră.

Se așează pe bancheta tare și sorbi abătut din paharul de hârtie. Probabil că, în chiar clipele acelea, Laura se îndrepta spre dugheană. Sorbi din nou, acum fără chef, și berea i se

păru prea amară. Își aprinse o țigară și trase, unul după altul, câteva fumuri. Apoi o strivi, cu un gest nervos, în scrumiera de metal din mijlocul mesei.

Nu, hotărî, Laura nu avea nici un drept să se amestece în cele câteva clipe de... de... Cum naiba să le numească? De fericire, reuși până la urmă să pronunțe cuvântul. Cele câteva clipe de fericire ale timpului său liber.

Munca sa suplimentară producea prea puțin... Parcă așa spusese. Să renunțe, deci, la ea, iar Laura va renunța la rându-i la dorința de a avea o Cadillac. Să renunțe, pentru ce? Ca să revină, unde? Într-o existență mizeră, în care înțelesese de multă vreme că lucrurile valoroase nu mai aveau nici o valoare?

Introduse o fisă de 25 de cenți în fanta aparatului situat sub micul ecran de televizor. Se auzi un țăcănit scurt și fisa reveni. Apoi se auzi vocea imprimată a prietenosului Fred debitînd scuza: "Astăzi e ziua mea liberă, amice. Revino, mâine."

Părăsi paharul de hârtie, strivit la rându-i pe plasticul feței de masă. Senzația de leșuială stăruia încă, apăsător sub limbă. Lăsă mașina să doarmă cuminte, urcată pe trotuar, și porni cu pași greoi către colțul celălalt al străzii înecate în lumina mierie a soarelui.

Era ultima zi a lunii august și, într-o neașteptată răsufare, vara își plimba pe deasupra orașului valurile de căldură toropitoare. De undeva, din neștiut, Danby simțea vag amenințarea

mută a primelor zile de septembrie. Firma uriașă "Crenvurști mari la cărbune" era, pe timpul zilei, lipsită de strălucirea neanelor multicolore, un afiș banal, pierdut printre alte câteva mii asemănătoare.

Pe terasă, nu se afla nimeni și Danby văzu dintr-o privire că domnul Arnold lipsea din dreptul casei de bani. În spatele tejghelei, în rochia ei colorată, ca o ploaie de primăvară, domnișoara Jones aranja paharele pe un raft.

-Bună ziua, domnișoară Jones, spuse, oprindu-se lângă tejghea.

-Bună ziua, domnule, spuse ea cald și un vânt înmiresmat de septembrie se strecură prin ploaia de aur a părului, învăluindu-l. Ați venit mai devreme ca de obicei. S-a întâmplat ceva?

-Nu s-a întâmplat nimic, răspunse amețit și, în clipa următoare, îl fulgeră un gând. Înghiți în sec. Domnișoară Jones... Domnișoară Jones, dezbracă, te rog, șorțul și urmează-mă! Crenvurștii pot să mai aștepte.

-Nu înțeleg, domnule, încotro vom merge?

-O să vezi. Te rog numai să te grăbești, timpul nu este întotdeauna de partea celor nefericiți. Ca mine.

-Dar domnul Arnold? Dacă observă că am părăsit tejgheaua fără voia sa, mă trimite la casare.

-Cu domnul Arnold discut eu, domnișoară Jones.

De fapt, era sigur că nu va apuca să o mai facă vreodată. În clipa

aceea, în vreun bar din apropiere, patronul său se întreținea cu Laura.

-Am înțeles, domnule.

Îi hotărau destinul. Iar el se săturase ca soarta să-i stea mereu în mâinile altora.

Domnișoara Jones închise ușa cu cheia, apoi o agăță într-un cârlig de plastic, la locul convenit, și se apropie cu pași mășurați. Făcu o reverență grațioasă.

-Sunt gata, domnule, putem să mergem.

Ieșiră în stradă, nu înainte de a răsuci în intrare afișul, scris cu litere caligrafice de mână: "Închis. Reveniți după-amiază".

Soarele clipea tainic în adâncul siniliu al unui cer incredibil de adânc și de pustiu. Danby o apucă de braț și o conduse către bulevard. Mașini cu forme sofisticate alunecau grăbit pe lângă ei, topindu-se în vârtoarea orașului. Se gândi cu regret la faptul că Laura nu a îndrăznit niciodată să-și ducă visurile până la capăt. Dacă n-ar fi renunțat la mașina aceea afurisită...!

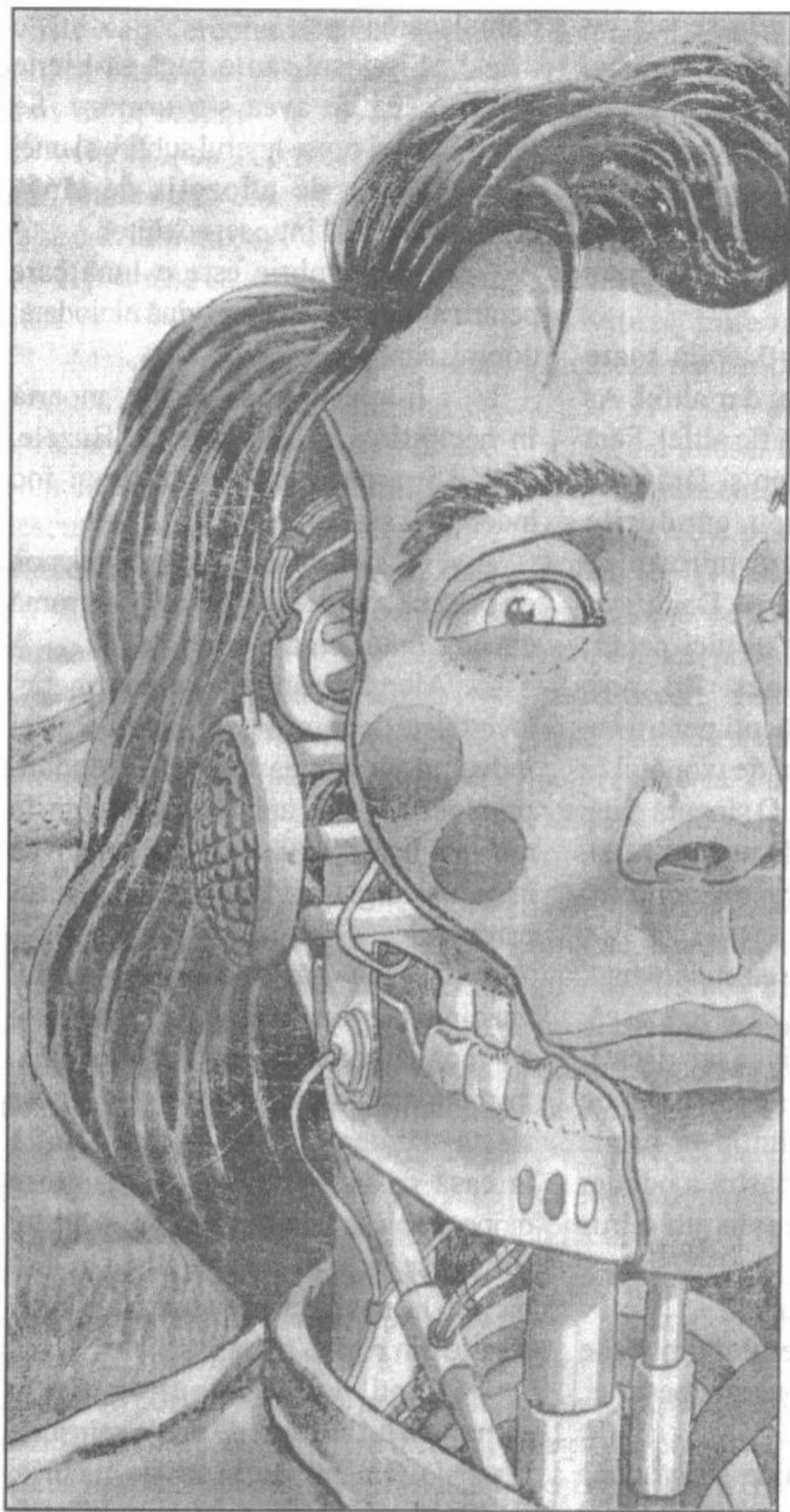
Parcul se furișa pe lângă coroanele aplecate ale copacilor către o țintă necunoscută. O umbră deasă își împletea brațele pe alei, ascunzând privirilor pietrișul alb-cenușiu. Se așezară pe o bancă, nu departe de poarta masivă din fier forjat. Danby își spuse că parcurile și grădinile zoologice erau singurele lucruri bune create de Companiile Cerealiere în ultimii 20 de ani. Perechi de adolescenți se perindau prin fața lor, aruncându-le priviri curioase

și glumind dezinvolt. Doi câini dalmatieni se fugăreau în jurul unei statui.

-Aș vrea să te rog... începu bărbatul nesigur, privindu-și stăruitor mâinile cu degete prelungi, încă suple, dar se opri brusc, realizând că nu avea ce să-i spună. Ce să-i spună? Lucrurile i se scurseseră din minte, asemenea nisiului luat de curentul apei, lăsându-l gol și slab. Era un bărbat adevărat și invitase în parc o femeie androidă...

Așa, pur și simplu: "Știi, domnișoară Jones, am impresia că m-am îndrăgostit de dumneata. Adică nu chiar de păpușa mecanică, în care te adăpostești, ci de ideea, de simbolul pe care îl reprezinti, cu sau fără voie. De zilele acelea însorite de septembrie, iscate în aer de flăcările părului tău, de zvonul argintiu al clopoțelului, înțeles din inflexiunile calde ale vocii, de școala ce pare că începe, de fiecare dată când apari, ca după o vară nesfârșit de lungă și pustie. M-ai înlănțuit cu firele trainice ale trecutului și eu sunt acela care nu mai dorește să se despartă de el. Eu nu mai vreau, înțelegi, domnișoară Jones?"

Dar domnișoara Jones nu părea să-l înțeleagă. Cum ar fi putut, oare, să-i spună toate acestea? La urma-urmei, nici el însuși nu-și înțelegea prea bine aceste porniri, el, care era un om din carne și oase, dar un simplu corp artificial, înțesat de mecanisme fine, cu roți dințate, bănci de memorie, benzi și difuzoare? Și, brusc, un val de rușine îi îmbujoră obrazii. Ce căuta el aici, cu această androidă, îmbrăcată în culori țipătoare?

-Nu știu, mormăi furios, cred că în ultima vreme fac numai prostii. Are

Noptile acelea cu stele de diamant și discuțiile noastre, și... Să știi că m-am

dreptate Laura să se supere pe mine. Nu mai reușesc să mă înțeleg, domnișoară Jones. Parcă aș trăi o permanentă stare de amețeală, oarecum asemănătoare cu aceea provocată de alcool. Desigur că dumneata nu ai de unde să cunoști starea de care-ți vorbesc, dar... Probabil că soarta cea rea mi te-a scos în cale. Nu eram prea fericit nici înainte, acum însă... Și toate acestea numai și numai pentru că, dintr-o regretabilă eroare socială, în urmă cu peste 30 de ani, a trebuit să urmez cursurile unei școli adevărate. Acum... acum simt că totul a luat sfârșit.

O greutate îl apăsa nevăzută pe coșul pieptului și gustul de leșie i se strecura sub limbă.

-A fost frumos, domnișoară Jones. Tot. Tot...

hotărât să-l dau din nou la școală pe Billy. Și cred că am să mă mut din oraș, înțelegi, domnișoară Jones? Nu mai pot trăi în aglomerația asta blestemată! Mă sufoc.

Își mușcă degetul arătător și constată, cu surprindere, că nu simte nici o durere.

-Aă fi vrut să-ți spun toate astea altfel. Nu știu cum, dar altfel. Aș fi vrut ca viața noastră să fie altfel. Fără apăsări nocturne de buton și fără grija de a-ți ascunde mereu gândurile îndărătul unui șorț. Fără mirosul de crenvurști și de benzină arsă. Dar lumea n-a fost făcută de mine și nici pentru mine, domnișoară Jones. Eu, noi, înțelegi? - noi am fost făcuți pentru ea. Și ea nu ne-a dat sunetul de clopoțel în septembrie decât o dată. O singură dată. Acum... acum e prea târziu pentru el. Pentru noi. Nu putem trăi din amintiri, domnișoară Jones.

Se răsucise spre ea cu violență, de parcă ar fi fost gata să o lovească. Domnișoara Jones îl privea nemișcată, cu mâinile în poală și imitația de respirație pulsându-i ritmic în nările sintetice. Dar în apa albastră a ochilor avu impresia că zărește un abur îndepărtat.

-Înțeleg, domnule.

Atât spuse și cerul ultimei zile de vară păru că se prăbușește peste ei, îngropându-i în azur.

-Copilul din mine strigă după minunile toamnelor acelea, atât de bogat și de inconștient risipite în trecut. Eu, eu nu mai sunt copilul de atunci,

domnișoară Jones.

Și glasul său o rugă să-l ierte pentru ceea ce avea s-o urmeze. Se ridică încet și rupse lujerul subțire al unei flori albastre de miozotis de lângă bordura aleii. I-l întinse, șovăitor.

-Septembrie este o lună care pentru mine nu are să mai vină niciodată, domnișoară Jones.

Îi apucă mâna moale, moartă în neclintirea ei, și o sărută. Buzele, obrazii îi ardeau de pârjolul unui foc îndepărtat și straniu.

-Altfel, întreaga lume, altfel, noi, eu însumi... spuse și gheara îl sugrumă din nou, întunecându-i privirile.

Alergă pe străzi ca un bezmetic, lovindu-se de oameni și de ziduri. Rătăci îndelung, cu mintea stoarsă de gânduri, prin locuri numai aparent cunoscute, în realitate învârtindu-se, în cercuri din ce în ce mai largi, mai îndepărtate, în jurul parcului.

Seara îl găsi rezemat de gardul viu din fața propriei case, întrebându-se cu încăpățănare de ce destinul unei învățătoare androide demodate îl putuse afecta atât de tare. Într-un târziu, intră în casă ca un somnambul, răspunse monosilabic la întrebările soției și ale lui Billy și se înfundă în baie, unde se lăsă biciuit la nesfârșit de șuvoaiele reci, țâșnite din rozeta metalică.

Când reveni în sufragerie, îi comunică lui Billy că se poate reînscris la școală. Băiatul sări în sus de bucurie, îl sărută pe obraz și o zbughi spre televizorul de serviciu pentru a prinde "Ora Western-ului". În bucătărie, sub

privirile vag cercetătoare ale soției, înghiți câteva linguri de supă și se ridică bolnav de pe scaun.

-George, ce e cu tine? se alarmă Laura. Nu te simți bine? Poate că ar fi bine să consulți un doctor.

Îi promise că așa o să facă și vru să iasă.

-Mai stai puțin, insistă femeia. Știi, am fost astăzi și am discutat cu proprietarul dughenei unde faci ore suplimentare. E încântat de felul în care te descurci și mi-a promis că, în curând, îți dublează salariul. Nu e grozav? Încă patru sau cinci luni și, dacă cei de la Companie nu măresc prețurile, o să ne plimbăm într-o Cadillac veritabilă.

Se simți cu adevărat rău. Bău un pahar cu apă și se spală pe față, cu gesturi obosite.

-Cât e ceasul? întrebă.

-Aproape șapte, se îngrijoră Laura. Nu te duci?

Plecă în fugă. Treptat, mohoreala prise să i se risipească. Și de ce nu? Existau lucruri pe care măcar aveai datoria să încerci să le oprești înainte de a se întâmpla, indiferent de prețul pe care aveai să-l plătești.

Dugheana îl aștepta, cu luminile stinse și obloanele trase. Pe proprietar nu-l găsi nicăieri. Cu inima strânsă, își recuperează Baby-Buick-ul și se rezezi către parc: porțile erau ferecate, iar portarul îl asigură că, înainte de a închide, își făcuse rondul obișnuit și nu văzuse pe nimeni.

Acasă, o expedie pe Laura la televizor, mințind-o că i-a cerut voie

domnului Arnold, pentru că se simțea rău. Se culcă devreme și dormi prost, trezindu-se din oră-n oră, transpirat și cu inima bătându-i tare. Dimineața, nu scăpă de gura Laurei până ce nu îi promise vă va merge în pauza de prânz la un cabinet medical. Sări în Buick și străbătu în viteză bulevardul, gata-gata să încaseze o amendă în intersecție.

Îl găsi pe domnul Arnold măturînd terasa. În spatele tejghelei, o fată necunoscută, cu părul brunet, tuns scurt, și cu pistrui pe față, freca paharele. Își ceru scuze pentru seara precedentă, cu capul întors pe jumătate spre tejghea, privind fascinat la mișcările necunoscutei. Fusese bolnav și... Acum, însă, se simțea mai bine și era gata să se prezinte la slujbă, începînd cu ora 18:00.

Domnul Arnold dădu din cap și îi spuse că nu era nici o problemă, important se dovedea să nu se mai repete, pentru că dacă mai pățește o dată ca aseară, când s-a trezit singur și a fost obligat să închidă, pierde sigur o mulțime de clienți.

Deși îi stătea pe limbă să-l întrebe de soarta domnișoarei Jones, Danby nu o făcu. Când fu să plece, aruncă numai o privire întrebătoare către tejghea.

-Va fi noua dumatăle colegă, Danby, explică proprietarul.. Domnișoara androidă s-a defectat. A fugit din prăvălie, profitînd de faptul că ieșisem pentru o oră în oraș. Poliția m-a anunțat că pot să o recuperez din parcul de pe Avenue Moon. Se produsese n blocaj general al circuitelor.

Numai compartimentul gurii îi rămăsese în stare de funcționare și repeta la nesfârșit o frază oarecare. Mde, asta e: ar fi trebuit să fiu mai atent în ceea ce o privea. Prietenosul Fred m-a avertizat, când am cumpărat-o, că s-ar putea să dau de bucluc cu ea. Acum, m-am lecut; am angajat-o pe dumneaei.

Și arată cu capul în direcția pistriuatei, care le zâmbi vag.

—Și... domnișoara Jones? întrebă încet Danby.

—Am dus-o înapoi, la cel de la care am cumpărat-o. Și, cum nu mai putea fi reparată, au aruncat-o la casare. Într-un fel, poate că e mai bine așa. Avea idei cam învechite și, uneori, reușea să-i agaseze pe clienți.

Ridică din umeri.

—Viața merge înainte, nu-i așa, Danby?

—Da, domnule, răspunse acesta mecanic și se înroși la față.

Îi era cumplit de rușine de faptul că nu avea curajul să adopte o atitudine mai fermă și să spună, cu adevărat ce gândește.

—Totuși, nu vă amintiți, cumva, ce spunea în momentul în care ați găsit-o pe bancă, în parc?

—Nnnu... Nu prea. Eram nervos

din cauza celor întâmplare și nu-mi ardea să mă concentrez asupra tuturor fleacurilor. Parcă... nu știu... ceva despre luna septembrie. Da, zicea că nimic nu moare cu adevărat și că septembrie revine mereu. Cred că asta era.

Înclină din cap, în semn de mulțumire, zâmbi neted, cu buzele drepte ca un fir de ață, și promise că va reveni la program fără să întârzie. Părăsi terasa încă zâmbind. Nu înțelegea de ce, părea că se rupsese în el ceva ireparabil. Soarele avea aceeași culoare mierie, mașinile zvâcneau la fel ca ieri pe bulevard, dar o ceață ușoară se înstăpânise peste lume, aducând cu ea o stare surprinzătoare de liniște.

Danby își înghiți greu saliva amăruie ce-i umplea gura. Se chirci lângă Baby-Buick și închise ochii.

ȘTIA.

Începuse septembrie și vântul înmiremsat al toamnei se strecura printre clădiri și automobile învăluindu-l, aducând cu el sunetul ascuțit al clopoțelului ce vestea începutul unui nou an școlar, după o nesfârșit de lungă și pustie vară.

—Bună ziua, domnule. S-a întâmplat ceva?

VITORUL?

Isaac ASIMOV

ATENȚIE!

(...)

Într-o zi, curând după deschiderea Expoziției Internaționale de la New York, am fost chemat la telefon de *New York Times* și invitat să vizitez expoziția pe cheltuiala ziarului și să scriu un articol despre cum va arăta lumea peste 50 de ani, sau așa ceva; am ezitat puțin, dar până la urmă am acceptat.

În fond, oricum voiam să mă duc să văd expoziția și aveam de gând să petrec de minune acolo (ceea ce s-a și întâmplat) și, în afară de asta, este oarecum măgulitor ca *Times* să te roage și...

În sfârșit, cum necum, am scris articolul, care a apărut în suplimentul duminical *Sunday Times Magazine*, la 16 august 1964 (pentru cazul în care, iubiți cititori, ați avea intenția să dați fuga la prima bibliotecă pentru a-l citi).

Dar am plătit prompt prețul abaterii de la obișnuințele mele, deoarece, a doua zi după apariția acestui articol, am primit o nouă invitație măgulitoare de a scrie un articol asemănător pentru altcineva. După aceea, am primit o nouă invitație

măgulitoare de a continua acest gen la radio, sub formă de conversații, ca să răspund la întrebările puse prin telefon de către auditori ("Preziceri rapide despre orice vă trece prin cap, dr. Asimov") și așa mai departe. Bineînțeles că am fost obligat să continui să accept invitații măgulitoare.

Deci, dacă nu fac un efort supraomenesc de a mă smulge din această strânsoare, risc să fiu etichetat pe viață drept un vizionar infailibil, cu ochi sfredelitori ce pătrund în viitor, și plăcutele bucurii ale epocii de nebunie pot fi pierdute.

Poate că reușesc să scap de acest blestem folosind tribuna ce mi se oferă pentru a-mi susține punctul de vedere asupra aspectelor anticipative din literatura Science Fiction. Atunci poate că oamenii, aflând Adevărul în materie, vor înceta să mă roage să mai joc rolul nepotrivit de profet.

Pentru un om oarecare, neobișnuit cu problemele noastre, căruia termenul de "science fiction" îi evocă perspectivele încețoșate ale lui Flash Gordon sau ale Monștrilor din Laguna Neagră, unicul aspect serios al SF-ului

este faptul că prezice *anumite lucruri specifice*.

Acest om din afară, știind că în literatura Science Fiction au apărut lucrări despre energia atomică cu decenii înainte ca Bomba să fi fost inventată, își închipuie că respectivii autori au descris sânguincios teoria dezagregării atomului.

Sau, știind că autorii de lucrări Science Fiction au descris călătoriile în Lună, își închipuie că acești autori au inclus grijulii și desenele de execuție ale unei rachete cu trei trepte.

Totuși, adevărul este că autorii acestui gen sunt totdeauna vagi în explicații. Simplul fapt că vorbesc despre **roboți pozitronici** și spun că ei sunt conduși de cele Trei Legi ale Robotehnicii nu are nici o valoare reală de anticipare, din punct de vedere ingineresc. Să ne imaginăm, de exemplu, următorul dialog cu cineva care îmi pune întrebări:

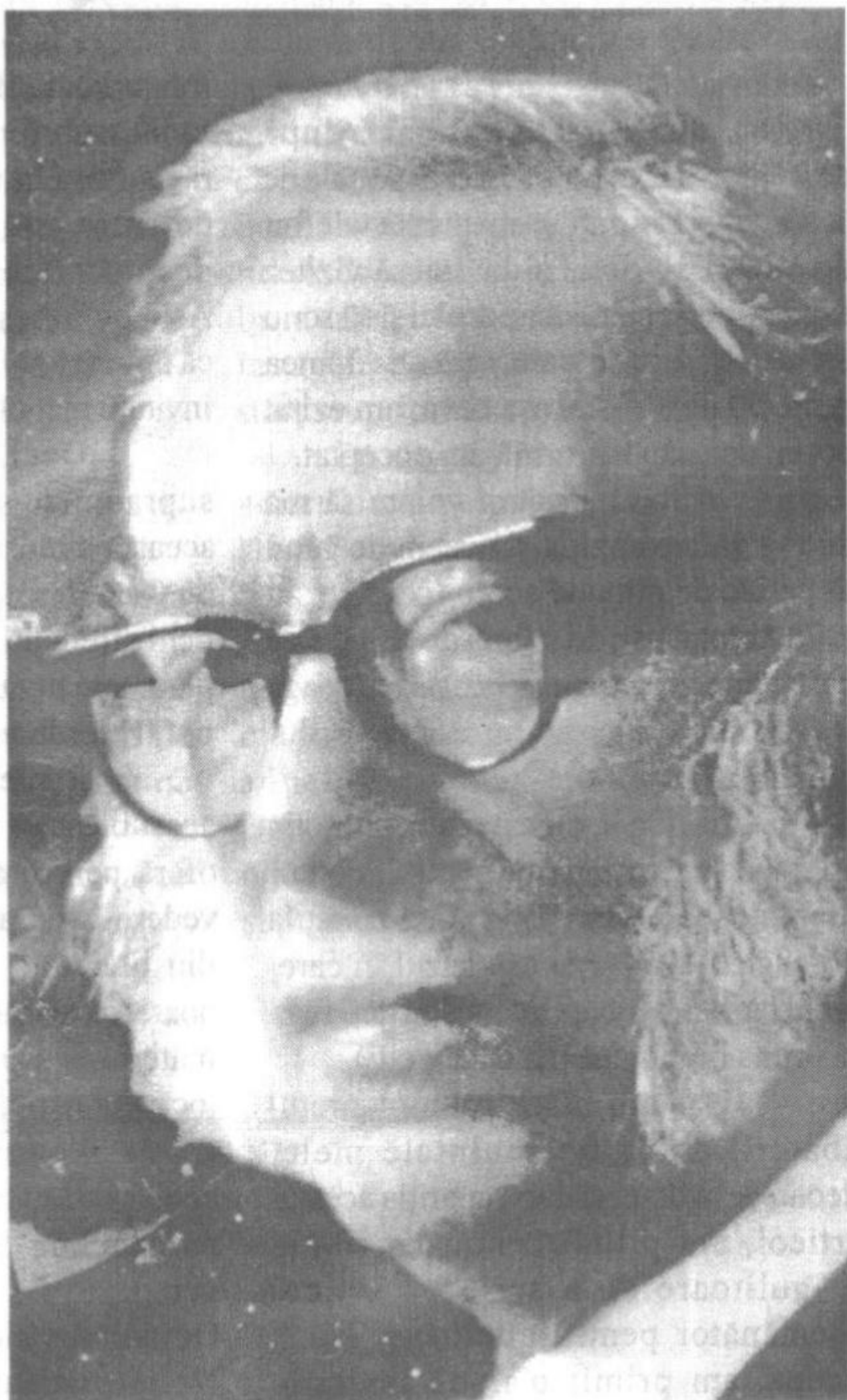
I. -Ce este un robot pozitronic, domnule?

A. -Un robot cu creier pozitronic.

I. -Și ce este un creier pozitronic?

A. -Un creier în care se produc reacții pozitronice, în loc de reacții electronice, cum se întâmplă în creierul uman.

I. -Dar de ce-ar fi pozitronii superiori electronilor?

A. -Nu știu.

I. -Cum împiedicați pozitronii să se combine cu electronii, dând o degajare de energie care ar topi robotul, transformându-l într-un lingou metalic?

A. -N-am nici cea mai mică idee.

I. -Atunci, cum traduceți debitul de pozitroni în cadrul celor "Trei Legi ale Roboților"?

A. -Întrebarea mă depășește.

Nu mi-e rușine de asta. Scriind povestiri despre roboți, nu am intenția să descriu amănuntele tehnice ale roboilor. Nu vreau decât să prezint o societate în care roboții evoluati sunt ceva obișnuit și încerc să deduc consecințele posibile. Obiectivele asupra cărora mă concentrez nu sunt amănuntele specifice, ci problemele generale.

(...)

trad. **Frida PAPADACHE**

Gh. GHEMUSLIU

Short - short story

de **Kathy WESTHEAD**

ANIMAL

DE CASĂ

-Te rog, mămică, putem?! Doar pentru o singură noapte, pe cuvânt!

În ochii mari ai Liei se oglindea micuțul animal, ghemuit în palma deschisă.

-Era pe terenul de joacă și domnișoara Shah a zis că nu poate să rămână acolo după închidere, nu-i permite regulamentul. Eu cred că s-a lovit la o aripă și știu că Kevin are o colivie, pe undeva prin casă, și mâine o va ruga pe mămica lui să-i dea voie și...

Ce mai tura-vura, a rămas la noi. Și nu doar pentru o singură noapte, cum promisese fiică-mea. Cu timpul, a

mai prins puteri, iar structura de rezistență a aripii, dintr-un fel de duraluminiu, s-a regenerat. Dar niciodată nu a fost un animal de casă, totdeauna a avut în privire ceva de sălbăticiune încolțită.

Pe măsură ce aripa i se vindeca, zborurile sub supravegherea Liei erau din ce în ce mai lungi. Până într-o bună zi, când a părăsit colivia, cu flăcări subțiri țâșnindu-i din cioc și cu aripile lungi, cu solzi metalizați, ducându-l departe de viețile noastre obișnuite și plate.

LECȚII PENTRU SEMENII NOȘTRI

CUVÂNT ÎNAINTE

Odată cu dezvoltarea tehnicii, într-un ritm din ce în ce mai accelerat, noutățile științifice au fost introduse în toate domeniile de activitate, omenirea avînd nevoie de orice invenție care să-i ușureze procesele de producție și viața să fie mai ușoară. Numai că aceste schimbări radicale ale vieții de toate zilele nu au putut fi integrate în circuitul cotidian dintr-odată, ci așa cum se întîmplă de mii de ani pe Pămînt fiecare noutate era mai întîi privită cu neîncredere de către scepticii de care omenirea nu a dus niciodată lipsă.

Una dintre cele mai controversate măsuri luate pe plan mondial în această perioadă a fost introducerea în învățămîntul de toate gradele a profesorilor-roboti. La început, au fost experimentați în câteva școli elementare și, abia după câțiva ani, timp în care rezultatele bune n-au întîrziat să apară, au putut fi văzuți și pe sălile liceelor, iar mai târziu ale facultăților. Astăzi, cei care încă nu cred în utilitatea lor sunt invitați să asiste la o oră de curs predată de un asemenea profesor-ro-

bot, și neîncrederea le este spulberată pentru totdeauna.

Avantajele introducerii în învățămînt a acestor ingenioase produse ale ciberneticii sunt multilaterale. În primul rînd, un profesor-robot nu pierde niciodată timpul adecvat predării cu întrebări de genul: "Copii, ce-ați mai făcut voi în vacanța care s-a terminat acum două luni?", nu lipsește de la ore pe motiv că este bolnav sau că a fost să facă verificarea tehnică a mașinii personale. De asemenea, el nu refuză postul oferit undeva la capătul țării, așa cum se întîmpla acum o sută de ani. Un profesor-robot nu predă meditații acasă, deoarece nu are casă, nu discută cu părinții elevilor, nefiind programat pentru așa ceva, și nu poate fi influențat în acordarea notelor, neavînd ce face cu cadourile oferite cu diverse ocazii. Părinții nu mai puteau interveni cu nimic, deoarece era absolut anormal să vii la profesorul de chimie și să-i spui că ești văr de-al doilea cu cel de matematică, acesta fiind și el un robot ca toți ceilalți.

Un vechi proverb spune că "nu există robot fără defecțiuni" și, într-

adevăr, am fi nedrepti dacă n-am recunoaște că și cei întrebuințați în învățământ se mai strică din când în când. Mecanismele din interiorul lor o luau uneori razna fie din cauza uzurii (și atunci erau imediat înlocuiți pentru o zi sau două cu un altul din stocul de rezervă al școlii, în timp ce robotul în cauză era trimis la revizie) fie din cauza elevilor prea inteligenți, care-și demonstau astfel priceperea la cibernetică și informatică, ori de câte ori aveau posibilitatea. Iar asta se întâmpla, cu destul de rare excepții, cam în fiecare zi, până când direcția găsea metode mai eficiente pentru potolirea lor, deoarece un elev nu poate fi înlocuit și trimis la revizie (cel puțin, știința acestui moment, nu a ajuns încă la o asemenea performanță, dar nu se știe ce rezervă viitorul).

Din categoria defecțiunilor neprovocate de o altă persoană fac parte: repetarea frazei de la începutul lecției și până la terminarea orei; modificarea vocii robotului, în timpul predării; recitarea lecției de istorie sau, și mai grav, enunțarea problemelor de matematică pe muzică și traducerea aiurea a textelor din franceză în arabă. Este arhicunoscut exemplul cu profesorul de română care, în timp ce mergea spre clasă, cade datorită unei substanțe aruncate de un elev pe coridor și, în urma șocului, se dereglează. Intră în clasă și începe să recite elevilor o poezie de dragoste, într-o manieră cu totul personală, răcnind și țipând, încât, după câteva minute, toți elevii erau în

picioare și ascultau speriați. Bineînțeles că versurile se amestecaseră, iar poezia suna cam așa:

Iubito vino să-ți vezi ochii sunt la
mine

Iubito tu triumghiulară în fapt de
ploaie

Iubito mă înșeli cu timpul
vino să (indescifrabil)

de supărare pământ mă fac
te voi prinde și o să-ți (indescifrabil)

ai deschis poarta visului

eu am intrat cârpit de somn

mi-ai dat o palmă pe-ntuneric

și am trecut în întuneric

am zis da sau altceva

cu care iubita mea ne

cu care iubita mea ne

legăm la cap și (indescifrabil).

În pauza mare, băieții de la clasa respectivă le-au alergat pe elevele de la o clasă specială de pictură și, cum le prindeau, începeau să le recite, așa cum auziseră, celebra poezie pe care, inteligenți cum erau, o învățaseră pe de rost, și căreia îi completaseră parantezele cu ceea ce crezuseră ei de cuvință.

Din altă categorie de situații neprevăzute, cele mai frecvente sunt: schimbarea direcției de deplasare, cu ajutorul unor minisemnalizatoare ce indicau clase false (nu de puține ori, robotul de matematică fusese găsit predând în centrala termică de la subsol, în timp ce mecanicii speriați scriau de zor cu creta pe țevi formule și ecuații, după care erau ascultați și, cu toate

eforturile, nu reușeau să ia niciodată mai mult de nota doi). Un alt caz: pe fiecare ușă se găsea un semnalizator, cu ajutorul căruia roboții puteau recunoaște clasa la care aveau oră în momentul respectiv. Un elev de la clasa a II-a a scos respectivul semnalizator și l-a montat pe o altă ușă, acolo unde un robot nu va intra niciodată din proprie inițiativă. Astfel a fost păcălit profesorul de chimie care, după o oră de predare în acest loc, s-a întors în cancelarie foarte mulțumit că nu fusese întrerupt cu întrebări de către foarte albi elevi de porțelan din spatele ușilor. În fiecare școală, pe lângă profesorii-roboți, mai este și un robot-de-serviciu. Rolul său este acela de a încărca acumulatorii celorlalți, de a introduce caseta cu textul

pentru ore și de a le schimba codul de recunoaștere al clasei unde aveau de predat lecția.

Numărul profesorilor umani s-a restrâns considerabil, toți cei activi lucrând numai în cadrul centrelor de pregătire a textelor și la institutele de estetică.

Un profesor-robot este alcătuit dintr-un cap și un suport cu tijă, care se poate regla în funcție de înălțimea medie a elevilor și, mai ales, pentru a-i putea supraveghea mai bine pe cei din ultimele bănci care, în 99% din cazuri, privesc pe furiș la microtelevizoarele personale programele de sport, de muzică și cele distractive. Foarte rar, detectorul de aparate electronice cu care era înzestrat cadrul didactic reușea să-i prindă pe posesorii de asemenea obiecte, deoarece mai toți își prevăzuseră aparatele cu câmpuri de protecție care anulau undele de detecție sau le bruiau, făcând inutilă orice încercare de depistare.

Capul roboților se deosebește, în funcție de specialitatea pe care o predau. Cei de geografie au capul în formă de glob pământesc, cei de istorie ca o sferă, la cei de muzică seamănă cu cheia sol, cei de matematică îl au mai mare decât ceilalți și pătrat, dar nu pentru a încăpea în el mai multe ecuații și sisteme (dacă ne gândim că s-ar putea folosi și colțurile), ci pentru simplul motiv că au fost proiectați de către profesorii de filologie de la centrul de estetică. Și se cunoaște de milenii lupta care se dă între adepții cifrelor

exacte și visători. Profesorii de filologie au capul mic și țuguiat, ei neavînd nevoie decât de caseta cu textul și de circuitele absolut necesare oricărui robot. În schimb, tija care ține loc de suport este prevăzută cu o mulțime de rafturi, pe care se găsesc câteva mii de volume, reduse la dimensiuni de 20/25 mm. Din această cauză, elevii le mai spun și "biblioteci ambulante".

LECȚIE DE MUTANTOLOGIE

Profesorul de mutantologie, un mic robot de culoare aurie, intră în clasă, dădu "bună ziua", se urcă singur pe catedră și, după un moment de liniște, începu să vorbească:

-Astăzi vom face o introducere într-o disciplină mai puțin cunoscută. Este vorba despre apariția și rolul mutantilor în viața politică și socială a Terrei. Mai întâi, să vă explic ce sunt mutații. Așa cum probabil știți, sunt oameni care se deosebesc de ceilalți semeni ai lor datorită unor calități neobișnuite și se clasifică în mai multe categorii. Primii ar fi telepații. Din păcate, se cunoasc foarte puține lucruri despre ei. Până în prezent, s-a stabilit că își pot transmite gândurile între ei, fără să fie auziți de cei din jur. S-a scris mult despre telepați, se fac speculații, dar practic nimic nu este sigur...

Mark, un blond cu ochelari mari, își îndreptă gândul spre Din. Acesta nu se întoarse, încercînd să fie atent la cuvintele profesorului.

-Ce vrei? zise el într-un târziu, când realizează că Mark îi bruiază atenția.

-Tu înțelegi ceva? întrebă celălalt.

-Nu, dar vreau să fiu atent. E cu ochii pe noi...

-Cum o fi asta "telepat"? Nu pricep. Cred că e defect, săracu'!

Bineînțeles că, în timpul "discuției", nu auziră nimic din explicațiile date de profesorul-robot.

-...altă categorie este cea a telekineziștilor, cei care cu puterea gândului pot mișca unele obiecte mai mici din loc. S-au făcut experiențe cu câțiva așa-ziși performeri, dar rezultatele au fost destul de slabe. De exemplu...

-Eu dau drumul la televizor, transmise Mark.

Prietenul său Alec intră și el în conversație.

-Pot să te ajut cu ceva?

-Profesorul mi se pare cam ciudat astăzi. De unde a mai scos și mutații ăștia? Auzi la el, telepați, telekineziști, până la sfârșitul orei cine știe ce mai scornește...

Ann, o fată foarte simpatică, înaltă și brunetă, care le spunea întotdeauna ce note vor lua în următoarele patru ore, interveni:

-Presimt că în următoarea jumătate de oră simpaticului nostru profesor i se va întâmpla ceva rău. Încă nu-mi dau seama ce, dar așa va fi.

-Prostii, se strîmbă Dan, care renunțase să mai asculte. Ce i s-ar putea întâmpla unui robot?

-Și, apoi, noi vom fi pedepsiți, continuă Ann, ducându-și mâinile la tâmpile și concentrându-se.

-Bine, dar nu am făcut nimic, se apără Mark. De ce să fim pedepsiți? Ce spui Alec?

-Eu nu spun nimic, eu propun să terminăm odată cu lecția asta!

-...ar mai fi chiromanții, cei care ghicesc viitorul, spunea robotul, nebănuind complotul celor patru. În cadrul acestora însă s-ar părea că sunt mai mult speculații. Și ultimii despre care vom vorbi în lecția aceasta sunt teluricii; după părerea unor savanți ce studiază aceste cazuri, puterea acestora este de domeniul fantasticului. Închipuiți-vă un om care merge prin ploaie și nu are umbrelă. Ce face el în această situație? Bineînțeles că va căuta să se adăpostească. Un teluric însă va spune câteva cuvinte bizare pentru cei neinițiați și umbrela îi va apărea în mână.

-Curios, zise Din. Mi-ar plăcea și mie să fiu teluric.

-Eu presimt că va fi ceva rău, repetă Ann.

-Ia mai lasă-ne în pace! o repezi Mark. Își aduse aminte că uitase pachetul cu mâncare pe frigider și, de ciudă, mormăi două cuvinte.

În aceeași clipă, pachetul era în bancă. Îl desfăcu și mușcă cu poftă dintr-un sandviș. Alec se enervase. Îl privi fix pe micuțul robot care vorbea într-una și, spre stupefacția generală,

acesta începu să se miște singur până la marginea catedrei și, de acolo, căzu cu un zgomot sec pe podea.

-Sper că nu i-ai stricat nimic, spuse Din.

-Ba da, i s-a desprins un circuit, dar i-l punem imediat la loc, îi răspunse Alec, privind în continuare la robot. Văzu prin carcasă firele cum se leagă singure și se declară mulțumit.

-Și ce propuneți acum? întrebă Ann. Mai avem un sfert de oră până la pauză.

-Puțină muzică! strigă Mark, ridicându-se din bancă. Se îndreptă spre profesor, îl ridică și, după ce îi șterse memoria, îi aplică pe suport micuța combină de care nu se despărțea niciodată.

*

-Ei, zise robotul de serviciu, când profesorul de mutantologie intră în cancelarie. Cum a decurs lecția? Ai avut incidente?

-Din contră, au fost foarte cuminți, chiar suspect de liniștiți. Nu au crezut nici o vorbă despre mutanți, sunt încă la vârsta la care nu pot înțelege asemenea lucruri și eu personal le dau dreptate. Voi propune în consiliu să se scoată această lecție din programa clasei a VI-a. N-are rost să-i obosim. Adu-mi, te rog, textul pentru anul II. Acum se termină pauza și eu n-am plecat încă.

RĂZBUNAREA LUI PIERROT

...și dacă te mai prind pe-aici
îți dublez porția!...”

Vocea bubui năpraznic pe urma
traietoriei descrisă de corpul lui Pierrot,
de parcă suflul ei l-ar fi proiectat pe
caldarâmul străzii și nu șutul expert de
pe urma căruia partea aceea
semisferică, pe care acum și-o masa
grijuliu, îi dădea, categoric, o senzație
dezagreabilă.

“Bestiile!”, mormăi Pierrot,
așezându-și cu grijă dosul pe bordura din
fața “Marelui Concern de rechizite
electronice pentru toate gusturile și
pentru toate pungile”, din incinta căruia
tocmai fusese poftit în aer liber.

“Bestiile! recapitulă el. În
definitiv, ce mare lucru am făcut?
Burtosul dracului! N-are simțul umorului
nici de doi bani!”

Indisutabil că dacă Pierrot ar fi
cunoscut mai profund viața -și lucrul
acesta ar fi fost posibil cu condiția să
numere ceva mai mult decât cei 16 ani
pe care-i avea- n-ar fi ajuns în această
situație, hai să-i zicem incomodă. Dar
n-avea decât șaisprezece!...

Pe de altă parte, e la fel de
adevărat că vădea o precocitate puțin
obișnuită, ba chiar necuvincioasă pentru
un copil pripășit de la 10 ani pe lângă

inginerii concernului, cărora încerca-
și reușea- să le fure meseria!
Îndemânarea și aplicația diabolică
pentru cibernetică îi aduseseră primul
conflict cu domnul Jourdain la numai
paisprezece ani, când construisese primul
său robot, un papagal capabil de orice
imitație verbală! Domnul Jourdain, care-
l lăudase inițial, se văzuse constrâns
foarte curând să-și cenzureze
entuziasmul. Cauza o constituise
impertinența papagalului care, în loc de
un politicos “bună dimineața”, i-a
azvârlit într-o bună zi -instigat de Pierrot,
considerase domnul Jourdain- o triplă
blasfemie, asurzindu-l cu o apreciere
denigratoare: “Domnul Jourdain e prost,
prost, prost!”. Urmase, desigur, o
corecție moderată, pe care însă Pierrot
n-o putuse uita. După îndelungi căutări,
reușise, și lucrul se întâmplase chiar în
acea zi, să îmbunătățească substanțial
mecanismul ceasului cu cuc electronic,
în așa fel încât la ora prânzului, în plenul
ședinței Consiliului de administrație,
patruzeci de urechi fuseseră informate
de cucul inconștient că: “Domnul
Jourdain e un încornorat!”. Și asta de
douăsprezece ori!... Povestea era, de
fapt, un secret al lui Polichinele, care
nu mai deranja pe nimeni, atâta doar că

domnul Jourdain ținea la aparențele în numele cărora Pierrot fusese premiat, după cum s-a văzut la început.

Pe seară, în subsolul Marelui Concern, în timp ce-și împacheta zestrea sub privirile lui papa Tournesol-laborantul, prietenul și admiratorul lui-Pierrot își făurea cu glas tare noi planuri de răzbunare.

-La ce dracu' mai cari după tine pocitaniile alea? se înfioră papa Tournesol. Epitetul se referea la un sul gros de pânze pictate în manieră suprainpresionistă, pe care Pierrot le strângea cu pietate la piept.

Erau, zicea el, singura moștenire de la un străbunic scuturat în tinerețe de frisonul artei. "Ar putea ține loc cu succes de bau-bau!", își exprimase cândva papa Tournesol părerea.

Fapt este că pentru Pierrot ele aveau o valoare pur afectivă și, ca atare, nici nu se gândea să le comercializeze în chip de "picturi marțiene", cum îl sfătuisese prietenul său.

-Hai, dom' Reubidon, să mergem. O să mă ajuți să car bagajul?

-Eu nu car, se auzi o voce scârțâitoare. Eu sunt critic de artă, pictor...

Din colțul camerei, ieși la iveală posesorul vocii: un robot humanoid, cu o înfățișare destul de ramolită, însă suficient de veridică. Pierrot devenise proprietarul lui datorită faptului că domnul Jourdain îl considerase, atunci când îi fusese prezentat spre avizarea unei producții de serie, drept un rebut,

calificativ care-l azvârlise direct în curtea deșeurilor. Îl culesese de acolo și-l folosise pentru a învăța de la el critică și istorie de artă. Singurele neajunsuri le avusese în legătură cu înlăturarea pretențiilor lui Reubidon de a folosi culorile și pânzele străbunicului - "Pictură de alienat!", le catalogase el - în scopuri personale.

-Ai văzut? se plânse Pierrot laborantului. L-am jignit și pe-ăsta! Ce zi cu ghinion!

Pierrot își roti pentru ultima dată privirile prin cameră. Fără a fi prea confortabilă, camera de subsol însemnase pentru el primul adăpost demn de acest nume. Așa se explica ușoara undă de regret pe care o simțea acum.

-Te las cu bine, papa Tournesol, și te rog să nu-ți faci griji. Totul are să se aranjeze. Cât despre domnul Jourdain... i-o plătesc eu, o să vezi!

Un ceas mai târziu, în mansarda unui bloc străvechi, unde-și mutase domiciliul, Pierrot constata cu satisfacție:

-Eu, dom' Reubidon, am avansat, nu? De la subsol, la cucurigu! E ceva... Și, acum, să ne gândim cum să-i dăm și noi un șut încornoratului ăluia, spuse el, manifestînd o lăudabilă consecvență în hotărâri. E o chestiune în care cred că poți și vrei să mă ajuți, încercă el să-și întărească colocatarul, uitînd cu cine avea de-a face. În definitiv, și pe tine te-a jignit. Te-a aruncat ca pe un lucru netrebnic, temîndu-și reputația de mare specialist în artă. Știi că are o

colecție serioasă de tablouri și că se consideră un mare cunoscător...

-E un mare idiot! îl întrerupse Reubidon. Dar colecția sa este demnă de luat în seamă. Rubens, Van Gogh, Tizian, Gainsbourough... enumeră el.

-Splendid! îi întrerupse Pierrot. Maestre Reubidon, ești un geniu! Mi-ai dat o idee strălucită. Presimt că onoarea noastră se află în curs de spălare. Află, maestre, că din acest moment te declar pictor...

-Dar eu sunt pictor! protestă Reubidon.

-Ești mai mult decât atât! Vei fi Reubens, Van Gogh, Tizian, Rembrandt și așa mai departe la un loc.

-Sunt mai bun decât toți la un loc! emise calm Reubidon.

"S-a îmbolnăvit de grandomanie, săracu", îl compătimi Pierrot. Oricum ar fi, nu eu voi fi cel care i-o va scoate din cap!"

*

Peste reședința patronului Marelui Concern, noaptea așternuse vălul de taină și liniște. Paznici nu se vedea pe nicăieri și Pierrot știa foarte bine că, în privința asta, putea fi liniștit. Domnul Jourdain socotea că ține de prestigiul firmei să-și ocrotească larii exclusiv prin folosirea aparaturii de prevenire, semnalizare și imobilizare a spărgătorilor, produsă de concernul său. Din nefericire pentru el, Pierrot luase parte la montarea întregului sistem așa că, la ora aceasta, știa că un simplu

scurt-circuit la caseta centrală de control a instalației transforma casa într-un Capitoliu fără găște.

Strecurându-se fără zgomot, Pierrot, urmat la doi pași de Reubidon, ajunse în spatele locuinței patronului unde se afla mascată, sub dalele de granit, ușa de evacuare în caz de incendiu a galeriei subterane. Aici își tezuriza domnul Jourdain banii, metamorfozați în tablouri ale marilor maeștri.

Locul în care pătrunseră cei doi semăna cu un adăpost antiatomic. Pereții masivi din beton, protejați cu plăci de plumb, erau lipsiți de orice deschidere; aerul era însă proaspăt și uscat, datorită instalației de condiționare automată, care nu permitea nici cea mai mică variație de temperatură.

De la ultima vizită a lui Pierrot în subterană, petrecută în condiții legale atunci, interiorul nu se schimbase decât foarte puțin. Un puțin năucitor, însă! În lumina netă a ultravioletelor, se înșirau de-a lungul pereților chintesența câtorva veacuri de pictură. Se întâlniseră, peste ani, câteva zeci de capodopere italiene, flamande, franceze... claustrate aici, la dispoziția unui singur om.

-Ei, drăci! murmură Pierrot, revenindu-și treptat din starea de contemplație prelungită, în care căzuse. Ce părere ai, dom' Reubidon?

Reubidon nu răspunse, preocupat să-și așeze șevaletul în fața "Băiatului în albastru".

-E un fleac, comentă el, în loc

de răspuns. Într-o oră, îl fac mai bine decât e acum.

-Hei! se alarmă Pierrot. Ne-am înțeles să copiezi totul cu exactitate. Dacă adaugi sau omiți ceva... aleluia! Planul meu se duce de râpă. Când vom termina treaba, ți-am promis, îți dau culori și pânze pentru o mie de capodopere personale!

-Mă rog, dacă le accepți în halul ăsta... n-ai decât, cedă scârbit Reubidon, obligat să-și înfrâneze personalitatea. Dă-mi analizorul chimic. Trebuie să stabilesc exact compoziția și dozajul culorilor.

-Poftim! îi oferi Pierrot aparatul cu ajutorul căruia Marele Concern își câștigase celebritatea, la începuturile

sale.

Cu el se determinase, printre altele, compoziția lacului viorilor Stradivarius, așa că se împlineau zece ani de când începătorii scoteau din viorile chinuite tonalități cremoneze, ceea ce, oricum, se accepta mai ușor de către vecini.

-E-n regulă, scârțâi Reubidon. Aș putea scoate din paleta mea game cromatice mult mai complicate decât astea.

-Minunat, se bucură Pierrot. Mai rămâne problema pânzei...

-Merge, declară Reubidon, după câteva minute de cercetare. Tesxtura este aceeași. Va trebui doar s-o îmbătrânesc cu șaptezeci de ani, dar lucrul ăsta îl pot face și după ce termin de copiat.

-Bravo, maestre, dă-i drumul! răsufle ușurat Pierrot. Pentru noaptea asta, rezolvăm două Gainsbourough, două Rubens și un Tizian, iar dacă totul merge bine, în cinci zile terminăm.

Și treaba a mers ca pe roate! În fiecare noapte cei doi asociați pătrundeau în galerie, unde Pierrot alegea ca un nabab, iar maestrul Reubidon copia.

"Adevărată muncă de ocnaș", se lamenta el.

În final, douăzeci de copii identice, dar absolut identice, înlocuiau tot atâtea capodopere subtilizate de Pierrot și depozitate provizoriu în noua sa locuință. Urma acum partea "distractivă", cum o numea el, încântat că, până aici, lucrurile se desfășuraseră

perfect.

Distracția aceasta era însă cât pe-aci să devină funebră, dat fiind faptul că Pierrot omisese din calculele sale efectele ce le-ar fi putut avea o emoție neașteptată asupra inimii domnului D'Arteson, directorul "Galeriilor naționale franceze de artă".

Curierul de servicii depuse pe biroul domnului D'Arteson un pachet voluminos, însoțit de o scrisoare cu antetul Marelui Concern. "Vă rog să primiți, domnule director, se spunea în scrisoare, modesta donație alăturată ca o dovadă a stimei ce o port Instituției d-voastră. Totodată, vă rog să nu faceți public numele subsemnatului în legătură cu această donație întrucât, după cum prea bine cunoașteți, detest osanalele publicitare. Cu deosebită considerație etc. etc. J. B. Jourdain", se încheia generosul document.

"Auzi rechinul naibii, l-a apucat subit modestia! Cine știe ce ciurucuri îmi trimite, știind că sunt obligat să le primesc, ba, mai mult, să-i trec și numele în Cartea de Onoare...!"

Reflecțiile, de loc binevoitoare, își dădură duhul în fața conținutului pachetului. Înainte de a cădea distrus moralmente, pe fotoliul salvator, domnul D'Arteson reuși să articuleze: "Apă!". Exclamația mărturisea atâta jale, atâta neajutorare, încât instalația de securitate generală, analizând pe loc situația, decretă: "Foc!". Celula antiincendiu

declanșă vacarmul sirenelor, iar în biroul domnului D'Arteson țâșniră șuvoaie de spumă, transformându-l pe bietul director într-o statuie de clăbuc. Alertată, echipa de pază a năvălit în birou exact la timp pentru a-l salva de la moartea prin sufocare. După ce zarva luă sfârșit, domnul D'Arteson își convocă adjunctul, uluit și el de întâmplare.

-Nu există decât o singură explicație, opină domnul D'Arteson. Sau a înnebunit, sau era nebun mai demult și noi n-am știut.

-Oricum ar fi, pe noi nu poate decât să ne bucure.

Privirea muștrătoare a domnului D'Arteson invita la mai multă considerație.

-Mă refer, bineînțeles, la donație, se corectă adjunctul.

-Și, acum, ce facem?

-Ce să facem? Îi expediem o scrisoare de mulțumire și cu asta basta! Vedeți doar că nici el nu vrea mai mult.

-Tocmai asta nu pricep, oftă domnul D'Arteson. Nu înțeleg ce urmărește...

O ridicare din umeri fiind singurul răspuns posibil, scrisoarea, în care cel mai palid epitet alipit numelui domnului Jourdain era: "Mecena al artelor", a fost întocmită și expediată.

Era sortit, se vedea treaba, ca ziua aceea să însemne pentru domnul D'Arteson summum de emoții trăite de-a lungul unei vieți liniștite.

"Ați înnebunit? Mă credeți nebun? Vă țineți de farse?". În încăpere pătrunsese domnul Jourdain. Domnul

D'Arteson rămăsese cu gura căscată și acum încercă să-și înghită elogiile ce-i năvăliseră pe buze.

"Ce dracu' am făcut? se chinuia el să-și amintească. Pe cât e de tâmpit, o fi crezut că **Mecena** înseamnă o înjurătură!"

Dar nu era vorba de așa ceva, nici pe departe. Pur și simplu, domnul Jourdain pretindea a nu fi făcut donații în viața lui!

"Credeai cumva că sunt capabil să arunc în vânt milioane de franci?"

Nu, domnul D'Arteson nu-l credea capabil!

Interlocutorul se lepăda ca de Satana de o asemenea intenție.

"Atunci?"

În loc de răspuns, domnul D'Arteson prezentă scrisoarea cu autograful domnului Jourdain.

"Plastografie!", țipă domnul Jourdain.

"Și asta?". Gestul domnului D'Arteson indica pânzele cu pricina, etalate pe masa de lucru.

"Sunt false, sunt numai copii! Originalele n-au ieșit niciodată din colecția mea!"

-Sunt originalele, nu încapă nici un dubiu. Tocmai terminasem verificarea, spuse domnul D'Arteson, recăpătându-și, în sfârșit, graiul. Țin să vă exprim încă o dată recunoștința noastră pentru...

Hotărât lucru, bătrânul muzeograf nu pricepea deloc situația. Ferocitatea privirilor domnului Jourdain

dictă, totuși, instinctului său de conservare să se replieze în spatele biroului.

A fost o dovadă de prudență! Pumnul musafirului sfărâma în clipa următoare mulajul de ghips al lui Apollo. O secundă mai devreme, pe direcția respectivă s-ar fi aflat nasul venerabilul director!

Cu mâna bandajată, domnul Jourdain s-a dovedit un partener de discuții suportabil. Dar, pentru că o ținea una și bună, : "N-am donat nimic!", iar domnului D'Artesson îi amintea de zicala din copilărie: "Mortul de la groapă nu se mai întoarce", s-a hotărât revizuirea neînțelegerii la fața locului.

Aerojetul Galeriilor își luă zborul, purtând în afara părților în litigiu prețioasele pânze și testerele izotropice de autentificare.

*

Pierrot era îngrijorat. Reubidon plecase din oraș să-și cumpere culori și pânză, fericit că, iată, venise clipa descătușării! Putea acum să-și picteze în voie capodoperele, îi spusese Pierrot, după ce desăvârșise o răzbunare magnifică, unică după părerea lui.

Sentimentul reușitei era, din nefericire, umbrit de întârzierea inexplicabilă a lui Reubidon. O zi și o noapte reprezentau cam prea mult pentru procurarea materialelor. În așteptare, patrula nerăbdător prin mansardă, promițându-și să administreze dezertorului o carceră de două

săptămâni, cel puțin.

"Dar dacă...". Pierrot nu-și rostise gândul până la capăt, când picioarele îl și scosese în stradă.

"Cretinul, îl desființez, îi tai autoalimentarea dacă-l găsesc acolo... Sfinte Sisoie, ajută-mă!"... gâfâia el, escaladând gardul locuinței domnului Jourdain.

În câteva clipe, anulă sistemul de alarmă și pătrunse, aproape rostogolindu-se în galeria de tablouri. Concomitent, pe intrarea principală își făceau apariția domnul Jourdain - abia respirând sub povara celor douăzeci de pânze având pentru prima oară ocazia să constate că arta este un lucru greu - și domnul D'Artesson, înarmat cu testerele izotropice.

-Ho... hoții!... se bâlbâi domnul Jourdain, nevenindu-i să-și creadă ochilor.

-Mamă! fluieră Pierrot a pagubă, pregătindu-se sufletește pentru o nouă jignire.

Domnul D'Artesson nu scoase o vorbă și asta nu fiindcă n-ar fi avut nimic de spus. Era însă pe de-a-ntregul captivat de activitatea unui individ care, absent din realitate, își vedea liniștit de treaba pe care o făcea ținea, indiscutabil, de pictură.

Așa cum bănuise, dar prea târziu din păcate Pierrot, maestrul își statornicise atelierul în galeria domnului Jourdain și, în răstimp, făcuse treabă, nu glumă. Mărturie depuneau pereții, ornați cu peste cincizeci de picturi a căror manieră te copleșea. Pânza la

care punea ultimele tușe, o ariadnică încâlceală de pete de culoare, purta titlul "Venus Taurida" și, bineînțeles, semnătura maestrului Reubidon.

Pe lângă pereți, proaspătul reformator al nobilei arte așezase cu grijă întreaga colecție a domnului Jourdain. Mai mult, mânat de o pornire altruistă, găsisese de cuviință să facă fiecărui tablou o copie, așa cum descoperi, puțin mai târziu, muzeograful.

Domnul Jourdain era un tip violent, iar punctul său de vedere s-a concretizat și de această dată ca atare. Reubidon - un spate blindat, fără discuție. Piciorul domnului Jourdain nu beneficia de acest avantaj, iar rezultatul ciocnirii a făcut să vibreze pereții galeriei cel puțin cinci minute!

Nu cred că discuția ce a urmat poate fi redată cu ușurință. În orice caz, a fost o convorbire instructivă, plină de vioiniciune, mai ales la început, când fostul patron l-a alergat pe Pierrot cam patru ture de-a lungul galeriei. Ținând cu orice preț să-i de-a "porție dublă".

Când, epuizat, domnul Jourdain hotărî să cheme poliția, domnul D'Artesson, fire înclinată spre pacifism, îi demonstră nu așa se rezolva ceva.

Mai mult, lumea ar fi aflat că posedă câte două tablouri pentru un original, fiindcă, îl asigură el, testerele izotropice nu puteau deosebi copia de original.

-Domnul ne-ar putea lămuri, eventual? se adresă el lui Pierrot.

-Asupra celor expediate

Galeriilor, da - răsufă ușurat Pierrot constatând că, pe moment, primejdia se îndepărtase. Am trimis acolo originalele.

-Slavă Ție, Domane, și pentru atât, oftă domnul Jourdain. Tot e ceva!

-E pe naiba! se impacientă domnul D'Artesson și începu să cotrobăie nervos printre teancurile de pânze. Cu astea e și mai rău! Le-am amestecat cu celelalte două copii de aici, vrînd să le verific...

Domnul Jourdain icni scurt, ca un boxer lovit sub centură.

-Poate, cumva, dumneavoastră?... se întoarse, întrebător, muzeograful spre Reubidon.

-Maestrul Reubidon... se prezentă autorul inconștient al dezastrului. Desigur, dacă aveți răbdare... Vopselele și pânza cu care am lucrat sunt tratate în așa fel încât, peste aproximativ șaptezeci de ani, culoarea urmează să dispară și, deci...

Era picătura care umplea paharul! Domnul Jourdain leșină. Nici cele mai optimiste calcule nu-i permiteau să creadă că va atinge vârsta de o sută treizeci de ani!

Când s-a trezit, într-un acces de furie melancolică, patronul Marelui Concern a semnat donarea întregii colecții, cerînd în schimb discreție totală asupra celor întâmplăte.

"Las' să admire dobitocii, se consola el. Mai mult ca sigur că n-au să reușească să expună originalele. Eu, cel puțin, eu voi intra în istorie!..."

RATĂ

DE TRANSFER

Într-o dimineață geroasă de ianuarie 2010, pe pajiștea gălbuie din fața Casei Albe a aterizat, fără nici un fel de averizare prealabilă, o navă spațială de forma unei banane. Primul care a leșinat a fost unul dintre grădinari, sosit mai devreme la serviciu pentru a subtiliza ceva din magazie, fără știrea șefului.

După încheierea alarmei, după sosirea la fața locului a poliției metropolitane, a departamentului special al FBI, a unei subunități militare de intervenție rapidă, după invadarea cerului de către elicopterele armatei și a Casei Albe de către unități ale trupelor de desant, s-a ajuns la concluzia că nava era, într-adevăr, de origine extraterestră, nu doar o simplă glumă a rușilor, și că aterizase în zonă cu scopuri pașnice. Ocupanții aveau formă umanoidă și demonstau abilități lingvistice remarcabile. Civilizația pe care susțineau că o reprezintă părea mult mai avansată decât cea pământeană, așa că omenirea s-a bucurat la gândul profiturilor științifice și nu numai, de care ar fi putut să beneficieze.

În sfârșit, Marele Contact peste imensitatea hăurilor cosmice fusese

stabilit!

Străinii puseseră cu încântare la dispoziția tuturor modele de generatoare de energie electrică cu fuziune nucleară, vaccinuri anticancer și anti-SIDA, planuri pentru călătoria interdimensională, secretul longevității... În scurt timp, au încetat toate războaiele, iar pacea s-a instaurat de la sine. Timp de câteva săptămâni, străinii au fost purtați cu entuziasm pe tot globul, fiind primiți cu brațele deschise.

Când au părăsit Terra, într-un amurg fierbinte, din pustiul Sahara, nu au vrut să primească nimic din partea gazdelor pământene, declarând că deja au luat prea mult. Abia după ce astronava cu formă bizară a trecut de Centurile Van Allen, extraterestrul cel blond se trânti în fotoliul de pilotaj și spuse plictisit:

-În fine, încă o planetă acoperită de ape tăiată de pe listă... Cât de asemănătoare poate fi evoluția: peste tot unde sunt oameni, există și apă, ca urmare a activității lor specifice. Numărul planetelor aride din Sectorul ăsta scade mereu, iar cei asemenea Stăpânilor-Constructorii devin o rasă condamnată la extincție.

-Nu fi prea pesimist, rânji celălalt și își vârî degetul arătător în ochiul stâng. Apăsă puternic, până când în cabină se auzi un clic, apoi extraterestrul prinse să se transforme, lăsînd părțile metalice ale exoscheletului să iasă la suprafață. Apa ne distruge structura, dar făpturile alea sunt niște delicioase conserve organice de energie

psihică. A meritat să înfruntăm riscul de a rugini puțin în vizita asta! Peste 1000 de Cicli pot să coboare aici cei de la Generarea Aridității și casa Stăpânilor e gata. Încotro ne îndreptăm?

De atunci, Casa Albă a căzut în paragină, iar orașele s-au pustiiit, treptat, apa devenind un element tot mai rar.

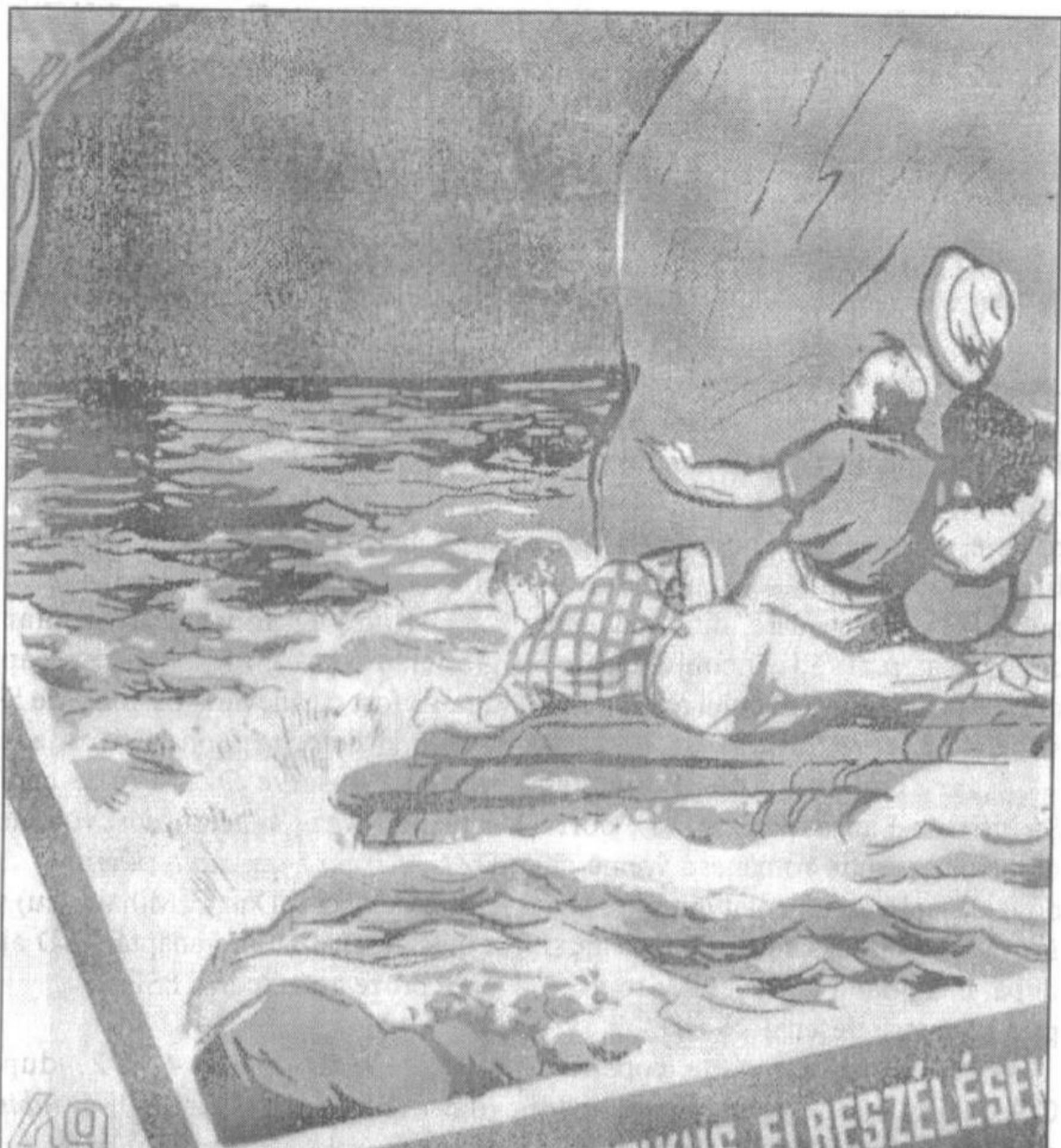
BD-UL SF-UL ȘI LUMEA LARGĂ

Dodo NIȚĂ
Kiss FERENC

Lucru mai puțin cunoscut la noi, chiar și în epoca în care relațiile româno-maghiare "de tip socialist" erau destul de strânse prin prisma aceleeași filozofii marxiste, "C.P.Ș.F." ajunsese să fie publicată și în limba vecinilor noștri (evident că în țara noastră).

Așa a pătruns și în Ungaria, unde graficianul SEBOK IMRE și scenaristul HORVATH TIBOK, inspirați de nuvela Mayei Niculescu, "Prizonieri printre giganți", au adaptat-o într-o bandă desenată, intitulată "Yahuarhuaca", bandă publicată în anii '60, într-un ziar budapestan, sub formă de serial cotidian.

49

TUDOMÁNYOS-FANTASZTIKUS ELBESZÉLÉSEK

MAYA NICULESCU

ÚJ TITKOK
TITKOK

A
ȘTIINȚA
TEHNICĂ

FOLYÓIRAT KIADÁSA

CPSF ȘI BD

De la începutul anilor '60 și până astăzi în țara noastră a existat o adevărată simbioză între literatura SF și banda desenată. SF-ul a înflăcărat imaginația graficienilor și i-a inspirat, aceștia ilustrând-o cu mare plăcere, mai ales într-o perioadă în care literatura SF rămăsese una dintre puținele căi de "evadare" din cotidianul cenușiu al realității înconjurătoare, nesupusă (uneori) canonului realismului socialist.

Iar Colecția de Povestiri Științifico-Fantastice, fiind "portdrapelul" SF-ului românesc vreme de două decenii, a alimentat din plin, atât în timpul apariției sale și multă vreme și după, imaginarul graficienilor români, printre care și desenatorii BD.

Astfel, pe de o parte, copertele Colecției au fost desenate în majoritate de ilustratori, care erau și autori de BD: Dumitru Ionescu, Aurel Buiculescu, Nicu Russu, Radu Duldurescu. După reapariția Colecției, sub numele de ANTICIPAȚIA, la începutul anilor '90, arhitectul Walter Riess a semnat zeci de coperti ale acestei reviste, dar și câteva remarcabile BDSF (pe baza propriilor scenarii).

Dar legătura dintre CPSF și BD este și mai pregnant reliefată chiar de

adaptările BD, realizate după povestiri și nuvele apărute în paginile Colecției. Astfel, prima BDSF apărută în România a fost o adaptare a povestirii *Ultimul Val* a lui Ion Hobana, adaptare realizată de Radu Duldurescu și publicată, în 1958, în revista CRAVATA ROȘIE, cu titlul *Acțiunea Marea Neagră*.

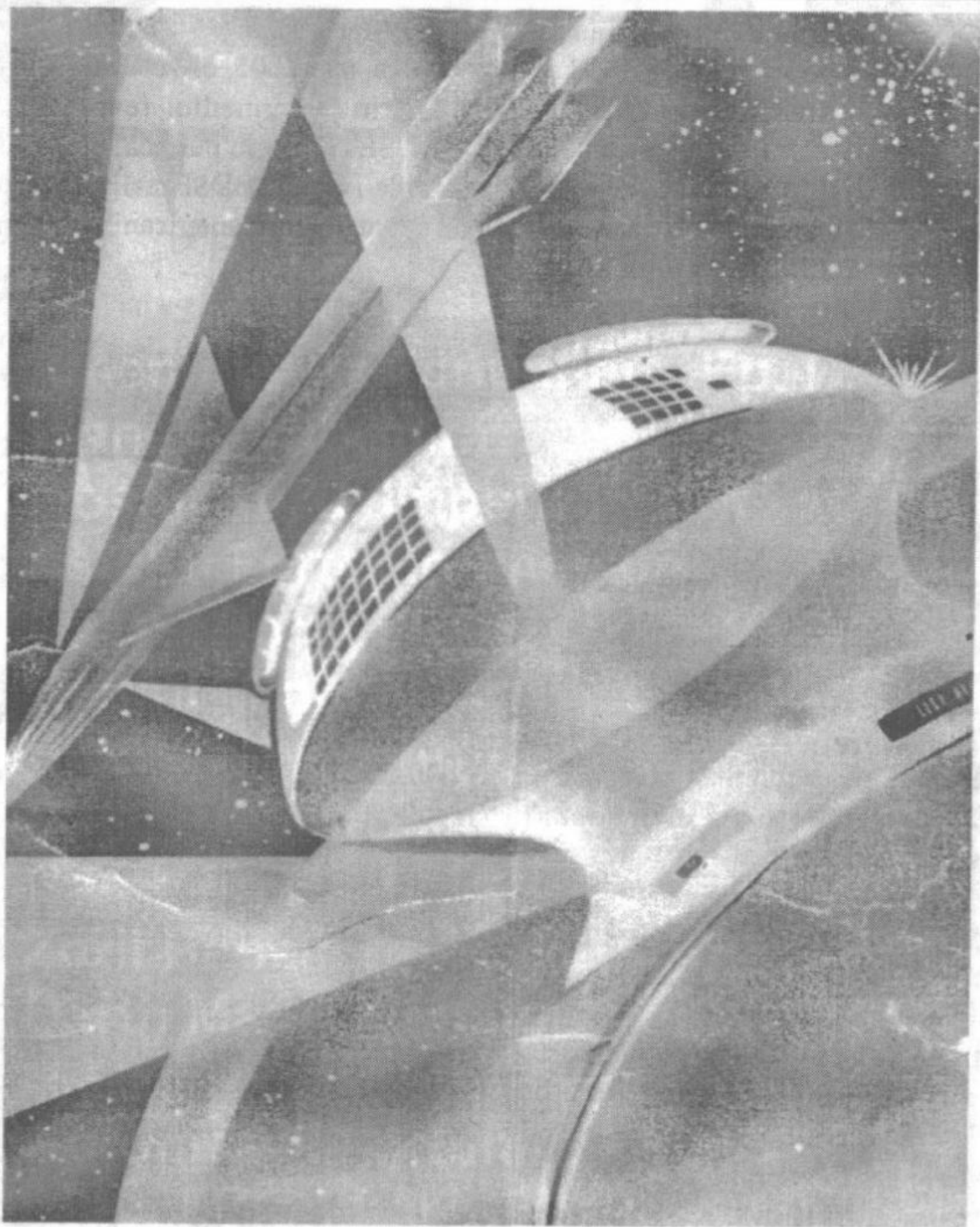
Radu Duldurescu, un mare grafician român, în prezent aproape uitat, a fost cu adevărat pasionat de SF (poate și datorită faptului că a avut șansa să observe OZN-uri pe cerul capitalei - vezi, în acest sens, volumul OZN - *Trecut, prezent și viitor*, de Aurel Cărășel și Dan C. Mihăilescu) și a mai desenat și alte adaptări BD ale unor proze apărute în CPSF:

-1961 - *Anul 41042*, după romanul lui Sergiu Fărcășan *O iubire în anul 41042*;

-1964 - *Planeta Mrina în alarmă*, după povestirea cu același titlu, de Adrian Rogoz.

Ambele BDSF au apărut în revista CRAVATA ROȘIE, ca și următoarele:

-1966 - *Disparația batiscafului*, des. Dumitru Ionescu, după o povestire de Leonid Petrescu;

-1967 - *Misterul uzinei suboceanice*, des. Gion Mihail, după povestirea *Uzina submarina în primejdie*, tot de Leonid Petrescu.

Un alt grafician inspirat de CPSF a fost și Sandu Florea. Astfel, în 1973, el publica la editura STADION primul album BDSF din România, *Galbar*,

adaptare a povestirii cu același titlu, de Ovidiu Șurianu. Tot el mai semnează în almanahul ANTICIPAȚIA alte două adaptări ale unor povestiri din Colecție:

-1983 - *Planeta fără pterodactili*, după Marcel Luca;

-1985 - *Cetatea Morților*, după Vladimir Colin.

De altfel, Sandu Florea, urmîndu-și visul, a plecat din România în 1991 și, stabilit la New York, desenează pentru cele mai mari edituri BD americane (MARVEL, DC COMICS, DARK HOUSE) aventurile unor super-eroi, de-acum mitici, precum Conan, Spiderman, Buffy, Blade, Elektra și mai

ales X-Men.

În mai 2005, el se "întoarce" în țară, prin intermediul revistei sale CARUSEL, în care publică, alături de propriile-i creații, BDSF realizate de cei mai talentați artiști americani și români.

Și, astfel, bucla s-a închis!

H.T.F.

VITORUL A ÎNCEPUT IERI

Senatorii verzi din cele 11.245 de state ale Cartelului Louisiana au votat pentru a treia oară consecutiv împotriva decretului de lege care propunea menținerea statutului de *ființă exotică de companie* pentru femeile albe de pe teritoriul Confederației. Reamintim abonaților noștri că această poziție socială a fost propusă și adoptată de Versiunea Ariană a Verzilor în anul 2423, când VAV a ajuns la putere, sub conducerea satrapului Antigon al XVI-lea, hotărînd desființarea rămășițelor Republicii și ridicînd la rang de politică de stat înmulțirea umană asexuală asistată genetic.

Dar senatorii verzi de astăzi nu au nici o soluție în privința rolului pe care ar trebui să-l joace ulterior votului femeia albă în cadrul Cartelului și este

de presupus că cele aproximativ 3.000.000 de ființe umane care poartă această etichetă genetică vor fi declassificate social și alungate din spațiul Confederației, neprimind drept de staționare nici în cele 1.324.556 platforme de lucru spațiale. Cu siguranță că votul negativ de astăzi, de altfel predictibil în proporție de 82% prin Sistemul de prognoză sistemică, va aduga o nouă problemă pe lista nerezolvărilor sociale din ultimele 12 legislaturi. Sistemul nostru de Monitorizare Pasivă a activităților politice ale Confederației oferă ca premiu o *copie genetică alterată*, utilizabilă ca suport psihic de transfer, aceluși abonat care va oferi cea mai logică soluție de rezolare a acestei probleme. Asigurăm protejarea completă a identității.

STAR WARS™

Amenințarea Fantomei – Ep. I

Planeta Adormită

Moștenitorul Imperiului

Asaltul Forței Întunecate

Ultima Poruncă

Ochiul Minții

Umbrele Imperiului

Capcana Paradisului

Gambitul Hutt

Zorii Rebeliunii

Darth Maul - Vânătorul din
umbră

Apropierea Furtunii

Atacul Clonelor – Ep. II

La răscruce

Labirintul răului

Răzbunarea Sith

AVENTURĂ DINCOLO DE FILM!

www.amaltea.ro/starwars

